

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра світової економіки

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«СУБ'ЄКТ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ»

(на матеріалах ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», м. Київ)

Студента 4 курсу 14 групи,
спеціальності 291 «Міжнародні
економічні відносини» освітньої
програми «Міжнародний бізнес»

Маценка
Ярослава
Юрійовича

(підпис)

Науковий керівник
доктор економічних наук,
доцент

Бохан
Аліна
Василівна

(підпис)

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Лежешькова
Вікторія
Геннадіївна

(підпис)

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет міжнародної торгівлі та права
Спеціальність «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма «Міжнародний бізнес»

Кафедра світової економіки

Затверджую

Зав. кафедри _____

« _____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентів

Маценко Ярославу Юрійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

«Суб'єкт малого підприємництва в міжнародному бізнесі» (на матеріалах ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», м. Київ)

Затверджена наказом ректора від « _____ » _____ 2022 р. № _____

2. Строк здачі студентом закінченого роботи (проєкту) 23.05.2023.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи (проєкту).

Мета роботи (проєкту): визначення особливостей діяльності суб'єкт малого підприємництва в міжнародному бізнесі.

Об'єкт дослідження: процес розвитку та функціонування суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі.

Предмет дослідження: теоретичні засади та практичні аспекти діяльності суб'єктів малого підприємництва в сфері міжнародного бізнесу

4. Перелік графічного матеріалу: 19 таблиць та 9 рисунків.

5. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціативи)	Підпис, дата		
		Завдання видав	Завдання прийняв	

6. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ.

1.1. Сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації.

1.2. Аналіз напрямів міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Висновки до розділу 1.

РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» ЯК СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.

2.1. Оцінка сприятливості середовища функціонування ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

2.2. Напрями вдосконалення діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» у контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу.

Висновки до розділу 2.

ВИСНОВКИ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

ДОДАТКИ.

7. Календарний план виконання роботи (проєкту)

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми ВКР	до 20.12.2022	20.12.2022
2.	Узгодження плану ВКР з науковим керівником	до 10.02.2023	17.03.2023
3.	Подача науковому керівнику на рецензування 1-го розділу ВКР	до 28.02.2023	02.05.2023
4.	Подача науковому керівнику на рецензування 2-го розділу ВКР	до 26.04.2023	02.05.2023
5.	Подача готової ВКР науковому керівнику	до 20.05.2023	02.05.2023
6.	Подача готової ВКР на кафедру	до 23.05.2023	28.05.23
7.	Попередній захист ВКР	за графіком (30.05.– 10.06.2023)	08.06.2023
8.	Захист ВКР	за графіком (13.06 – 24.06.2023)	— .06.2023

8. Дата видачі завдання « ___ » _____ 2022 р.

9. Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту):

Бохан А. В.

(прізвище, ініціали, підпис)

10. Керівник освітньої програми:

Лежєцьокова В. Г.

(прізвище, ініціали, підпис)

11. Завдання прийняв до виконання студент:

Маценко Я.Ю.

(прізвище, ініціали, підпис)

12. Відгук керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту).

Представлена на рецензування Випускна кваліфікаційна робота (ВКР) студента Маценка Ярослава Юрійовича присвячена проблематиці, що відображає особливості діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі. ВКР виконана на матеріалах ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (м. Київ).

У першому розділі автором визначено сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації, а також проаналізовано напрями міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

У другому розділі студентом надано рекомендації щодо розвитку діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» як суб'єкта малого підприємництва на основі аналізу сприятливості середовища його функціонування та необхідності вдосконалення діяльності у контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу.

Виконане наукове дослідження, зміст і оформлення ВКР відповідає вимогам даного виду робіт згідно освітнього ступеня «бакалавр», освітньої програми «Міжнародний бізнес». ВКР студента Маценка Я.Ю. рекомендована до захисту.

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

_____ Бохан А.В

(підпис, дата)

13. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт).

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) студента

Маценка Я.Ю

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційної комісії.

Керівник освітньої програми _____ Лежєцьокова В.Г.

(підпис, прізвище, ініціали)

Завідувач кафедри _____ Дугінець Г.В.

(підпис, прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Маценко Я. Ю. Суб'єкт малого підприємництва в міжнародному бізнесі (на матеріалах ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», м. Київ). Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини», освітньою програмою «Міжнародний бізнес». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

Випускна кваліфікаційна робота присвячена актуальними питанням діяльності суб'єкта малого підприємництва в контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу.

Досліджено сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації. Проведено комплексний аналіз міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ ІНБУД». З метою підвищення рівня ефективності діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ ІНБУД» запропоновано залучити торгового представника на міжнародному ринку та вдосконалити асортимент будівельних матеріалів та конструкцій. Здійснено прогнозне оцінювання ефективності запропонованих заходів.

Ключові слова: мале підприємництво, міжнародний бізнес, зовнішньоекономічна діяльність, торговий представник, експорт, імпорт.

ANNOTATION

Matsenko Y.Y. Subject of small entrepreneurship in international business" (based on the materials of "EXPERT-INBUD" LLC, Kyiv). Final qualification paper for a master's degree work for the bachelor's degree in "International Economic Relations", educational program "International Business". State University of Trade and Economics, 2023.

Final qualification paper deals with the actual issues of the activity of a small business entity in the context of diversification of international business directions.

The essence and peculiarities of small entrepreneurship in the conditions of globalization have been studied. A comprehensive analysis of the international activities of EXPERT-INBUD LLC was conducted. In order to increase the efficiency of the foreign economic activity of EXPERT-INBUD LLC, it is proposed to attract a sales representative on the international market and to improve the range of construction materials and structures. A predictive assessment of the effectiveness of the proposed measures was carried out.

Keywords: small business, international business, foreign economic activity, trade representative, export, import.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ.....	5
1.1. Сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації	5
1.2. Аналіз напрямів міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»	9
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» ЯК СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	26
2.1. Оцінка сприятливості середовища функціонування ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».....	26
2.2. Напрями вдосконалення діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу	26
Висновки до розділу 2	35
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38
ДОДАТКИ.....	46

Актуальність дослідження. В сучасних умовах розвитку країн світу, суб'єкти малого підприємництва в міжнародному бізнесі відіграють важливу економічну і соціальну роль у розвитку економіки в цілому. Від рівня розвитку малого бізнесу залежать багато показників, такі як рівень конкуренції, впровадження нових технологій, ефективність виробництва та ін. Малий бізнес – це, перш за все – створення нових робочих місць, оперативний відгук на ринкові зміни попиту і пропозиції, наповнення бюджетів. Розвиток малого підприємництва – це зростання кількості людей, які самостійно забезпечують гідний рівень життя для себе і своїх родин. Стійку конкурентну перевагу отримують фірми, які здійснюють постійний і систематичний аналіз потреб ринку, що призводить до виробництва ефективних товарів, призначених для конкретних груп покупців; також ці товари володіють особливими властивостями, що відрізняють їх від товарів-конкурентів.

Проблеми ефективного функціонування та здійснення підтримки діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі досліджували у своїх роботах такі дослідники, як Аламова О. [1], Алексейчук Л. [2], Андрющенко Г. [3], Забужко І. [14], Ноева В. [20], Петлюк Ю. [21], Розанов Т. [23], Фінк Т. [24], Ястремська О. [26] та ін. Проте зазначимо, що в сучасних умовах обмеженого доступу українських підприємств до кредитних ресурсів, неефективна державна підтримка суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі та інші фактори негативним чином впливають на ефективність їх господарської діяльності, тому пошук напрямів оптимізації діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі потребує подальших наукових розробок.

Метою дослідження є визначення особливостей діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі.

Мета дослідження зумовила необхідність виконання наступних завдань:

- дослідити сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації;

- провести аналіз напрямів міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»;
- оцінити сприятливість середовища функціонування ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»;
- обґрунтувати напрями вдосконалення діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» у контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу.

Об'єкт дослідження – процес розвитку та функціонування суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти діяльності суб'єктів малого підприємництва в сфері міжнародного бізнесу.

Методи дослідження, які використовувались в процесі виконання завдань, наступні: розкриття особливостей діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі здійснювалось за допомогою методу індукції; методи аналізу використовувались при розкритті показників розвитку суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі в Україні та визначенні основних тенденцій та коливань; в процесі з'ясування економічної природи малого підприємництва та його значення для національної економіки та суспільства використано методи теоретичного пізнання; при розкритті особливостей та етапів формування систем підтримки діяльності суб'єктів малого підприємництва в міжнародному бізнесі використано історичний метод; для узагальнення й формування висновків використано абстрактно-логічний метод.

Інформаційна база дослідження представлена матеріалами праць вітчизняних та зарубіжних вчених, різноманітними статистичними даними, а також матеріалами електронних ресурсів в Інтернеті.

Структура випускної кваліфікаційної роботи складається зі вступу, двох розділів, чотирьох підрозділів, висновків та пропозицій, з 19 таблиць, 9 рисунків, списку використаних джерел (38 найменувань), додатків. Загальний обсяг роботи – 37 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

1.1. Сутність та особливості малого підприємництва в умовах глобалізації.

Процес глобалізації у світовій економіці істотно впливає на ринкову систему в Україні. Вона передбачає масштабний розвиток підприємницької сфери, а невеликі підприємства, своєю чергою, за умов глобалізації займають міцну нішу поруч із великими компаніями.

Глобалізація ринку стосується не лише великих компаній, малий та середній бізнес також отримують можливість розширити свої сфери діяльності на міжнародному рівні. Багато в чому це пов'язано з пошуком оптимальних регіонів розміщення виробництва [18, с. 43]. Якщо в умовах глобалізації розглядати її потенціал для розвитку малого підприємництва, необхідно враховувати, те, що воно в більшості випадків має інноваційну природу, оскільки має такі якості: гнучка бізнес-політика; мобільна форма та здатність до адаптації; стійка мотивація до інноваційної діяльності, сформована на основі соціально-психологічних та економічних факторів; вузька спеціалізація; обмежена кількість працівників; робота на результат; можливість результативного співробітництва з великими компаніями як підрядники; можливість динамічного розвитку всієї системи підприємництва; висока продуктивність праці за невеликих витрат виробництва [8, с. 112]. Як основні характеристики глобалізації можна розглядати інформаційну революцію та активне технологічне зростання. З цим пов'язані певні ризики, які можуть мати серйозні наслідки для багатьох визначальних показників бізнесу.

В умовах глобалізації, мале підприємництво сприяє: збільшення кількості робочих місць; введення в обіг нових товарів та послуг; взаємовигідне співробітництво з великими компаніями; задоволенню потреб споживачів у вузькоспеціалізованих товарах та послугах; структурних змін у економічній сфері;

збільшення економічного потенціалу країни на світовому ринку; ускладнення та вдосконалення виробничих технологій; професіоналізму та відповідальності співробітників.

Розвиток малого підприємництва є однією з найважливіших характеристик ринкової економіки і основною умовою постійного розвитку національної економіки будь-якої країни світу. Малий та середній бізнес у порівнянні з великими підприємствами є більш мобільними і гнучкішими до постійних змін кон'юнктури на національному та світовому ринках [11, с. 33].

Надзвичайно важлива роль малого підприємництва в економіках розвинутих країн світу, оскільки власне малий бізнес створює 65-80% валового національного продукту, а малий та середній разом – близько 90%, забезпечуючи умови ринкової конкуренції, наслідками якої є висока якість товарів та максимальне задоволення споживчих потреб. Проте зауважимо, що внесок українських малих підприємств в загальнодержавні обсяги виробництва складає лише 10% [37]. Розвиток малого підприємництва є основною рушійною силою економіки, а також джерелом матеріальних й духовних благ. Малим та середнім бізнесом створюються робочі місця, запроваджуються інновації і виробляється настільки багато продукції та послуг, що він відіграє головну роль в розвитку вітчизняної економіки». Зокрема, Андрющенком Г. О. [4, с. 9] було підкреслено, що малим бізнесом є самостійна, систематична господарська діяльність малих підприємств будь-якої форми власності, що здійснюється на власний ризик задля одержання прибутку.

Причиною поширеності малого підприємництва є доступність для широкого кола людей, функціонування в різних сферах діяльності, які не потребують великих фінансових вкладень, значних матеріальних і трудових ресурсів. Саме малий бізнес є базою формування середнього класу, що забезпечує стабільність розвитку суспільства. Діяльність суб'єктів малого бізнесу найбільше поширена в торгівлі, сфері послуг, легкій та харчовій промисловості, на транспорті [19, с. 4].

Характерними рисами малого підприємництва є взаємозв'язок понять «виживання» і «нестійкості». Малі підприємства мобільні і швидко заповнюють ніші в економіці з більш високим рівнем прибутковості, ніж забезпечують швидке

насичення платоспроможного попиту, необхідного для зрушень в економіці країни.

В Додатку А представлено класифікацію та види малих і середніх підприємств.

При ідентифікації суб'єктів господарювання як суб'єктів малого підприємництва обов'язковим є використання якісних та кількісних критеріїв. Так, якісними аспектами розкривається сутність малого бізнесу як виду економічної діяльності, а кількісними критеріями забезпечується його ідентифікація в залежності від рівня та масштабності підприємницької діяльності [14, с. 118]. До кількісних критеріїв ідентифікації суб'єктів малого підприємництва варто віднести: середньооблікову чисельність працюючих; обсяги валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг); обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг); обороти; розміри активів; розміри статутного капіталу; загальна величина балансу; обсяги витраченої енергії й теплопостачання; кількість структурних одиниць та ін. [7, с. 204].

Система фінансових показників малих та середніх підприємств різними науковцями систематизується по-різному. Найбільш поширений спосіб класифікації – це поділ показників на кількісні та якісні; на зведені та індивідуальні (Додаток Б). Дана класифікація, на нашу думку, не повністю надає можливість охарактеризувати функціонування й розвиток малого підприємництва. З огляду на це, показники варто поділяти на наступні групи індикаторів: стану; ефективності; динаміки [6, с. 48].

Таким чином, ефективним управлінням формуванням та використанням фінансових ресурсів може бути забезпечена підприємницька конкурентоспроможність і розвиток будь-якого суб'єкту господарювання. Малі підприємства відіграють значну роль в національній економіці країни, тому державна підтримка їх діяльності повинна стати пріоритетним напрямом регулювання підприємницької діяльності в кожній державі.

На сферу малого підприємництва у світовій економіці припадає щонайменше 60% винаходів та інноваційних ідей. Внесок компаній малого бізнесу в національну українську економіку приблизно вдвічі більше, ніж за кордоном. Виходячи з кількості підприємств на тисячу населення в Україні, малий бізнес у нашій країні

значно ефективніший і динамічніший. У той же час умови глобалізації висувають до малого підприємництва свої вимоги. Виходячи з них, його рівень розвитку в Україні недостатньо високий для того, щоб створити необхідну кількість робочих місць, активізувати попит та пропозиції на товари та послуги, задовольнити потреби у соціальній сфері [17, с. 671]. Специфічною особливістю малого бізнесу в Україні є відсутність галузевих змін: невиробнича сфера на відміну від виробничої залишається пріоритетною, що недостатньо продуктивно для її розвитку. Ефективний розвиток малого підприємництва в умовах глобалізації залежить від специфічних проблем. Загалом вони пов'язані з недосконалістю податкової політики та фінансово-кредитних відносин, монопольною організацією господарства [8, с. 120]. Ці проблеми ускладнюють запуск та розвиток малого бізнесу. Шляхи вирішення цих специфічних проблем ми бачимо: у вдосконаленні законодавства у галузі малого та середнього бізнесу; у розробці механізмів виконання законів, які унеможливають корупцію на всіх рівнях; у диференціації податків залежно від джерел та використання доходів; у розвитку регіональної інфраструктури з метою надання малому бізнесу інформаційних, маркетингових, науково-технічних та освітніх послуг на пільгових засадах; у формуванні тісних зв'язків між малим, середнім та великим підприємництвом на базі франчайзингу, дочірніх фірм тощо; у формуванні українського бізнес-стилю на основі освоєння основ сучасного менеджменту [15, с. 315].

В умовах глобалізації малий бізнес на відміну від середнього та великого має ряд переваг та цілу низку специфічних якостей, що сприяють його динамічному розвитку. Сфера малого підприємництва останніми роками активно розширюється з допомогою інноваційного бізнесу. Ефективна діяльність підприємств і підприємств здатна задовольнити попит споживачів значну кількість товарів та послуг. Малий бізнес в Україні вносить в економіку країни внесок з допомогою мобільності, реалізації нових технологій, впровадження винаходів, розширення сфери послуг, конкуренції у сфері цінової політики, у яких ціни знижуються, а якість товарів та послуг, навпаки, підвищуються [7, с. 205].

Таким чином, мале підприємництво має широкі перспективи, що дають змогу задовольнити потреби суспільства у продуктах та послугах. Дуже часто малий бізнес розвивається у сфері торгівлі та послуг, тому він завжди зможе знайти собі вільну або просто затребувану нішу в економіці країни. В умовах глобалізації розвиток малого підприємництва набуває певної специфіки і стає однією з головних рушійних сил економіки за аналогією із зарубіжними країнами. В даний час основним фактором успіху є його вихід на міжнародний рівень та створення сприятливих умов для впровадження малого бізнесу у процес глобалізації світового економічного ринку. Виходячи з цього, політика в галузі розвитку малого бізнесу потребує підтримки різних структур – спілок підприємців, торгово-промислових палат, окремих політиків, численних українських та міжнародних інститутів економічного розвитку та органів управління.

1.2. Аналіз напрямів міжнародної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» зареєстрована 17.02.2016 р. за юридичною адресою: 03040, Україна, Київська область, м. Київ, Провулок Ужгородський, 7. Основний вид діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»: будівництво житлових і нежитлових будівель [38].

Проведемо аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на основі даних фінансової звітності підприємства (Додатки В-Ж). Для здійснення аналізу фінансово-господарського стану діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» проведемо аналіз балансу підприємства – вертикальний та горизонтальний (Додаток 3). Впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на 308546 тис. грн. або на 39,05%, що сталося за рахунок зростання обсягу оборотних активів на 400588 тис. грн. або на 69,46%. Натомість, за 2018-2022 рр. спостерігаємо скорочення необоротних активів на 207999 тис. грн. або на 69,46% (рис. 1.1).

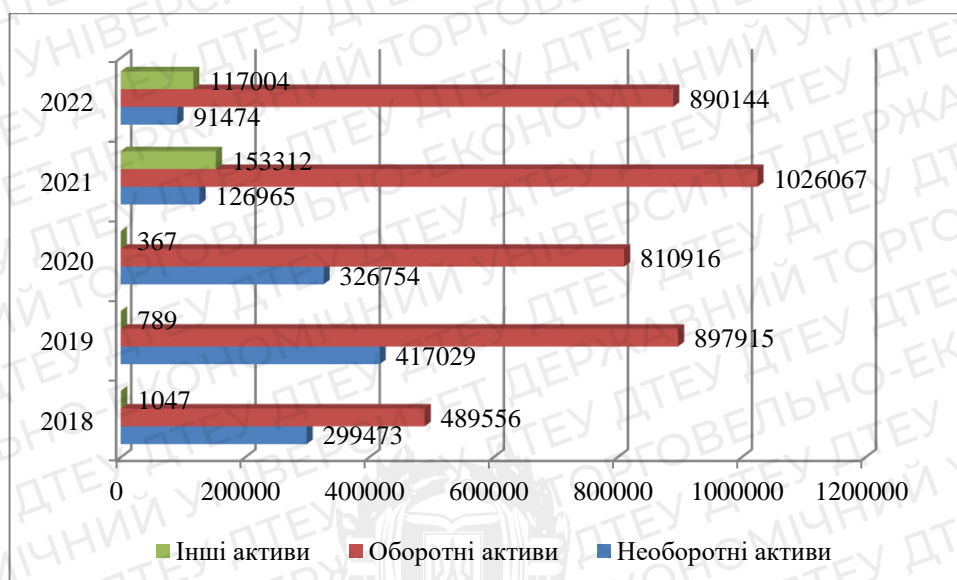


Рис. 1.1. Динаміка складових активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за 2018-2022 рр. (тис. грн.)

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Варто відзначити, що впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо поліпшення структури активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Зокрема, відбулося зростання оборотних активів, що свідчить про формування достатньо мобільної структури активів, що сприяє прискоренню оборотності засобів підприємства. Серед активів балансу найбільшу питому вагу впродовж п'яти аналізованих років становили оборотні (рис. 1.2).

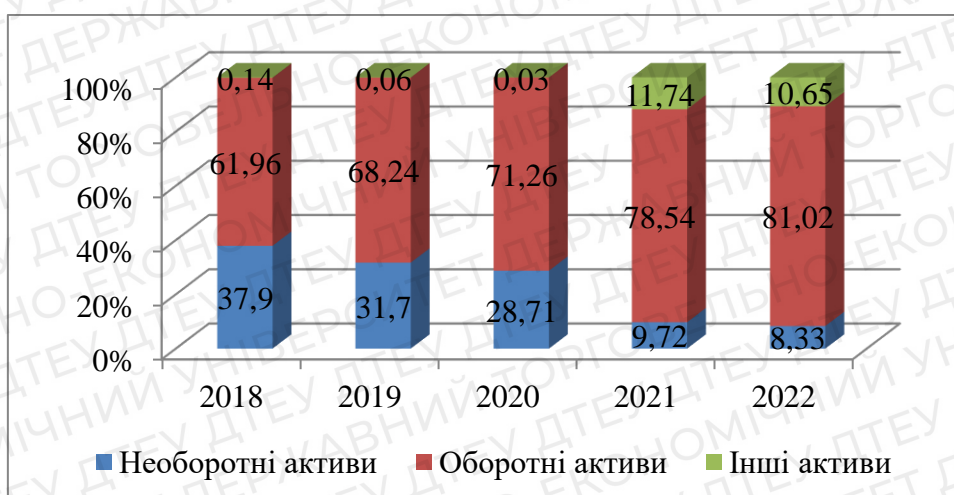


Рис. 1.2. Середньорічна структура активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за 2018-2022 рр. (%)

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Так, впродовж 2018-2022 рр. необоротні активи мають малу частку в загальній валюті балансу. Зменшення частки необоротних активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» свідчить про скорочення формування немобільної структури активів, яка перешкоджає прискоренню оборотності засобів підприємства.

У Додатку К проаналізуємо основні показники Звіту про фінансові результати ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». У 2022 р., порівняно з 2018 р., спостерігаємо збільшення чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 277146 тис. грн. або на 26,58%. Також відбулося зростання собівартості реалізованої продукції на 38,54%. Збільшення собівартості реалізованої продукції підприємства за 2018-2022 рр. вплинуло на скорочення валового прибутку ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на 28357 тис. грн. або на 11,34%. За період 2018-2022 рр. ситуація в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» погіршилася, про що свідчить скорочення фінансового результату підприємства (у 2022 р. підприємство отримало чистий збиток у розмірі -323575 тис. грн). Впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо збільшення операційних витрат собівартості реалізованої продукції на 242113 тис. грн або на 170,62%, що відбулося у зв'язку із зростанням матеріальних затрат на 41,17%; витрат на оплату праці на 30,23%; відрахувань на соціальні заходи на 27,65%; амортизації на 26,58% та інших операційних витрат на на 371,48%.

Система показників рентабельності діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» представлена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Система показників рентабельності діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018-2022 рр.

Показники рентабельності	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
1. Рентабельність реалізації продукції (P_p)	23,98	17,08	13,35	12,73	16,79
2. Рентабельність витрат (P_v)	31,54	20,59	15,41	14,59	20,18
3. Загальна рентабельність діяльності ($ЗР$)	4,15	8,6	1,85	10,33	0

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

За результатами розрахунку системи показників рентабельності діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (див. табл. 1.1) можна зробити такі висновки: середня рентабельність реалізації продукції за період 2018 – 2022 рр. склала 16,8%. Також можна спостерігати поступовий спад цього показника в період з 2019 року по 2021 рік, а в 2022 році рентабельність реалізації продукції трохи збільшилась у порівнянні з останніми двома роками; середня рентабельність витрат за досліджуваний період дорівнює 20,5%. За цим показником можна побачити таку ж саму динаміку падіння рентабельності витрат в період 2019-2021 рр., та зростання на 5,59% в 2022 році в порівнянні з 2021 р.; середня загальна рентабельність діяльності за період 2018 – 2022 рр. дорівнює 4,9%. Так як, у 2022 р. в компанії не було чистого прибутку, а був збиток у розмірі 323 575 грн., показник загальної рентабельності за 2022 р. становив 0. Варто відзначити, що діяльність в цьому році була неефективною і це свідчить про наявність проблем у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» в фінансово-економічній сфері.

Далі проаналізуємо систему показників рентабельності (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Система показників рентабельності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
впродовж 2018-2022 рр.**

Показник рентабельності	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
1. Рентабельність активів (P_a)	6,81	13,08	2,64	11,01	0
2. Рентабельність оборотних активів (P_{oa})	10,6	18,91	3,78	14,64	0
3. Рентабельність власного капіталу ($P_{вк}$)	-8,29	-30,54	-9,2	-50,17	0

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Проаналізувавши дані табл. 1.2, можна зробити висновок, що є суттєві проблеми в діяльності підприємства. Оскільки у 2022 р. всі показники рентабельності дорівнювали 0. Це пов'язано з тим, що у цьому році в компанії був збиток у розмірі 323 575 грн. Можемо відслідкувати наявність значних коливань показників рентабельності впродовж досліджуваного періоду. Наприклад,

значення показника рентабельності оборотних активів у 2019 р. збільшилось на 6,27 %, у 2020 р. зменшилось на 10,44 % в порівнянні з минулим роком, у 2021 р. знову зросло на 8,37 %, а у 2022 р. – цей показник дорівнює 0).

Значення показника рентабельності власного капіталу в даних розрахунках є від'ємним, тому що підприємство в аналізований період має непокритий збиток. Незважаючи на негативну динаміку зміни показників рентабельності підприємства, ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» залишається прибутковим підприємством.

Проаналізуємо, як змінювалася ділова активність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018 – 2022 рр. (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

**Система показників ділової активності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
за 2018-2022 рр.**

Назва показника	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
1. Період обороту активів (P_a)	219,27	236,75	252,79	337,81	327,97
2. Період обороту оборотних активів (P_{oa})	140,86	163,69	176,17	253,99	261,52
3. Період обороту матеріальних оборотних активів (P_{moa})	92,77	89,82	106,83	185,51	195,89
4. Період погашення дебіторської заборгованості (P_{dz})	33,71	50,74	48,91	56,71	56,27
5. Коефіцієнт оборотності активів ($K_{неп}$)	1,64	1,52	1,42	1,07	1,1
6. Коефіцієнт оборотності оборотних активів (K_{oa})	2,56	2,2	2,04	1,42	1,38
7. Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних активів (K_{moa})	3,88	4,01	3,37	1,94	1,84
8. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (K_{dz})	10,68	7,09	7,36	6,35	6,4

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

За результатами розрахунку системи показників ділової активності підприємства зроблено такі висновки: 1) значення періоду обороту активів та оборотних активів з кожним роком збільшується; 2) значення періоду матеріальних оборотних активів у 2019 р. зменшилось на 2,95%, але потім почало з кожним роком зростати; 3) період погашення дебіторської заборгованості постійно коливається, у 2019 р. збільшився на 17,03%, у 2020 р. скоротився на 1,83%, та у

2021 р. знову виріс на 7,8%, у 2022 р. показник залишився майже без змін, зменшився всього на 0,44%; 4) значення коефіцієнтів оборотності активів на пряму пов'язані із значеннями періодів їх оборотності. Тобто, скорочення періоду матеріальних оборотних активів призводить до збільшення коефіцієнту оборотності матеріальних активів та навпаки. Система показників ліквідності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» представлена в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Система показників ліквідності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

за 2018-2022 рр. (станом на 31 грудня)

Назва показника	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
1. Загальний коефіцієнт покриття ($K_{зп}$)	1,74	0,42	0,54	0,57	0,7
2. Проміжний коефіцієнт покриття ($K_{пн}$)	0,21	0,08	0,17	0,11	0,11
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	0,15	0,02	0,07	0,03	0,02

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

За результатами аналізу значень показників зроблено такі висновки: 1) – значення коефіцієнту покриття тільки у 2018 р. відповідає нормативному значенню, за 2019-2022 рр. коефіцієнт менше від 1. Це свідчить про високий фінансовий ризик на підприємстві; 2) значення проміжних коефіцієнтів ліквідності впродовж досліджуваного періоду було меншим за нормативне; 3) – значення абсолютної ліквідності підприємства також нижчі за нормативні. Підприємство не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане згодом.

Система показників фінансової стійкості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» представлена в табл. 1.5. Коефіцієнт фінансової автономії впродовж досліджуваного періоду не відповідає нормативному значенню (0,4–0,6) у 2018 р., 2021 р. та 2022 р. Значення показників за 2021 р. та 2022 р. свідчить про те, що підприємство нерационально використовує наявний потенціал. Коефіцієнт покриття боргу має позитивну динаміку. Значення коефіцієнту довгострокових зобов'язань відповідає нормативному (менше 0,2).

Таблиця 1.5

**Система показників фінансової стійкості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
за 2018-2022 рр. (станом на 31 грудня)**

Назва показника	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
1. Коефіцієнт фінансової автономії (К _{авт})	0,22	0,42	0,56	0,82	0,71
2. Коефіцієнт покриття боргу (К _{пб})	0,28	0,72	1,29	4,57	6,07
3. Коефіцієнт довгострокових зобов'язань (К _{дзк})	0,02	0,36	0,07	0,01	0,12

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Міжнародна діяльність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» передбачає імпорту та реалізацію будівельних матеріалів та конструкцій, продажне обслуговування транспортних засобів. У 2018-2022 рр. було збільшення активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на 308546 тис. грн. або на 39,05%, що сталося за рахунок зростання обсягу оборотних активів на 400588 тис. грн. або на 69,46%.

Крім того, одна зі складових сфер господарської діяльності підприємства, пов'язана з імпортом будівельних матеріалів та конструкцій, виходом підприємства на зовнішній ринок. Місія ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» – здійснювати ефективне управління імпортом потенціалом підприємства.

Місце відділу ЗЕД в організаційній структурі підприємства можна подати таким чином (рис. 1.3).



**Рис. 1.3. Взаємозв'язок відділу ЗЕД в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
з іншими відділами підприємства**

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

З рис. 1.3 видно, що відділ зовнішньоекономічної діяльності, як і фінансово-економічний відділ та відділ маркетингу, безпосередньо підпорядковуються генеральному директору. Проте між собою ці відділи мають однаковий статус і пов'язані, оскільки фінансово-економічний відділ під час аналізу та розробки планів використовує дані відділу зовнішньоекономічної діяльності, а відділ маркетингу розробляє збутові програми з урахуванням зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» здійснює імпорт будівельних матеріалів та конструкцій. На стан зовнішньоекономічної діяльності товариства великий вплив здійснює зовнішнє середовище. Основне призначення аналізу зовнішнього середовища полягає у визначенні можливостей і загроз, на шляху розвитку ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», а також його стратегічних альтернатив. Так, можливості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» являють собою позитивні фактори (тенденції та явища) зовнішнього середовища, що можуть сприяти збільшенню обсягу продажу і прибутку. Загрозами – негативні фактори (тенденції і явища) зовнішнього середовища, що можуть призвести за відсутності відповідної реакції товариства до значного зменшення обсягу продажу та прибутку.

У табл. 1.6 проаналізуємо основні показники ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» від здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Таблиця 1.6

Основні показники ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» від здійснення зовнішньоекономічної діяльності за 2018-2022 рр. (тис. грн.)

Показники	Роки					2022/2020	
	2018	2019	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Чистий дохід від ЗЕД	200670,0	237315,2	305836,8	354862,2	389045,0	+188375,0	+93,87
Витрати на проведення ЗЕД	149244,4	180278,2	232353,2	265245,6	287674,2	+138429,8	+92,75
Чистий прибуток від ЗЕД	9714,2	14315,6	18867,2	27067,0	24788,0	+15073,8	+155,17

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

За період 2018-2022 рр. відбулося поліпшення стану зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що позитивно позначилося на зростанні чистої виручки від реалізації імпортованої продукції на 188375,0 тис. грн. або на 93,87%. Також відбулося збільшення чистого прибутку ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» від здійснення зовнішньоекономічної діяльності з 9714,2 тис. грн. у 2018 р. до 24788,0 тис. грн. у 2022 р., тобто на 15073,8 тис. грн. або на 155,17%, що пов'язано із стабільною економічною ситуацією на підприємстві та ефективною системою збуту. Аналіз чистого доходу за основними напрямками діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018-2022 рр. представлено в табл. 1.7.

Таблиця 1.7

**Аналіз чистого доходу за основними напрямками діяльності
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018-2022 рр., тис грн**

Показник	Роки					Абсолютне відхилення	
	2018	2019	2020	2021	2022	2020/ 2021	2021/ 2022
Чистий дохід реалізації імпортованої продукції	200670,0	237315,2	305836,8	354862,2	389045,0	49025,4	34182,8
Дохід від реалізації продукції на внутрішньому ринку	842108	1304308	1441352	947598,8	930879	-493753	-16719,8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1042778	1541623	1747189	1302461	1319924	-444728	17463

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Отже, за 2021-2022 рр. чистий дохід реалізації імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився на 34182,8 тис. грн. Натомість, впродовж 2021-2022 рр. спостерігаємо скорочення доходу від реалізації продукції на внутрішньому ринку на 16719,8 тис. грн, але це не вплинуло на зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 17463 тис. грн.

Питома вага зовнішньоекономічної діяльності у чистому доході ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за 2018-2022 рр. представлена на рис. 1.4.

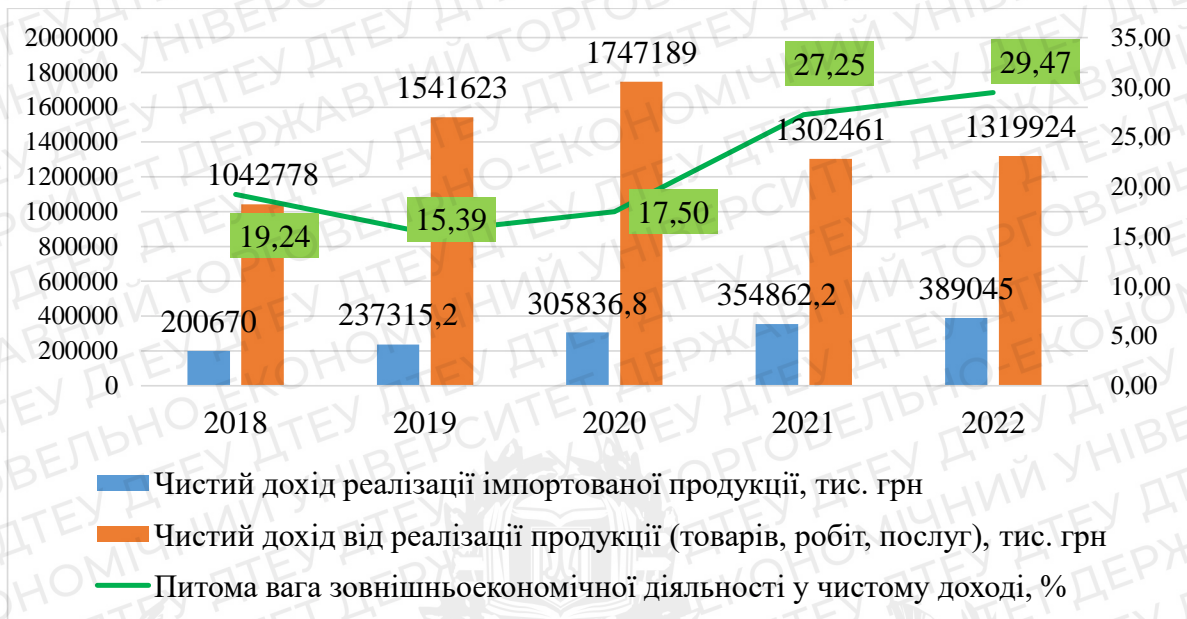


Рис. 1.4. Структура ЗЕД у чистому доході ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за 2018-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Так, впродовж 2018-2022 рр. відбулося зростання питомої ваги чистого доходу від імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» в загальному доході підприємства (з 19,24% у 2018 р. до 29,47% у 2022 р.). Аналіз динаміки імпорту ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за географією поставок впродовж 2018-2022 рр. представлений в табл. 1.8.

Таблиця 1.8

Аналіз динаміки імпорту ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за географією поставок за 2018-2022 рр., тис. грн

№	Країни	Роки					Темп росту, %	
		2018	2019	2020	2021	2022	2021/ 2020	2022/ 2021
1	Німеччина	63620,2	78516,3	96121,7	112890,5	126189,1	17,45	11,78
2	Польща	61049,2	71121,2	92284,4	109477,2	118115,8	18,63	7,89
3	Молдова	38600,1	41695,4	59890,1	68394,1	47546,3	14,20	-30,48
4	Нідерланди	21318,2	25276,3	31075,3	33661,0	59192,7	8,32	75,85
5	Італія	16082,3	20705,9	26465,3	30439,4	38001,1	15,02	24,84
6	Всього	200670,0	237315,2	305836,8	354862,2	389045,0	16,03	9,63

Джерело: пороховано на основі даних підприємства.

У 2021-2022 рр. за географією поставок імпорт збільшився по таким країнам як: Німеччина на 11,78%; Польща на 7,89%; Нідерланди на 75,85%; Італія на

24,84%. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за контрагентами представлений в табл. 1.9.

Таблиця 1.9

**Аналіз зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
за контрагентами в 2018-2022 рр., тис. грн**

Компанія – партнер	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Загальний обсяг зовнішньоекономічної діяльності, всього (тис.грн.), у тому числі:	200670,0	237315,2	305836,8	354862,2	389045,0
Bruns Pflanzen (Німеччина)	63207,8	65661,8	88176,3	90753,6	117559,6
Сієрлуча (Польща)	28768,9	35706,8	45500,5	50577,0	60462,4
Fryszkowscy (Польща)	31339,9	34759,4	43337,6	58744,9	51703,7
Fructul SRL (Молдова)	35126,2	35513,8	59890,1	58548,1	44456,3
EuroTree (Нідерланди)	19456,3	23229,4	28801,4	31723,9	53687,0
Giorgio Tesi Group (Італія)	16082,3	20705,9	26465,3	30439,4	38001,1
Інші:	6688,5	21738,1	13665,7	34075,3	23174,8

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

За 2018-2022 рр. основними компаніями-партнерами ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» були: Bruns Pflanzen (Німеччина), Сієрлуча (Польща), Fryszkowscy (Польща), Fructul SRL (Молдова), EuroTree (Нідерланди) та Giorgio Tesi Group (Італія) – рис. 1.5.

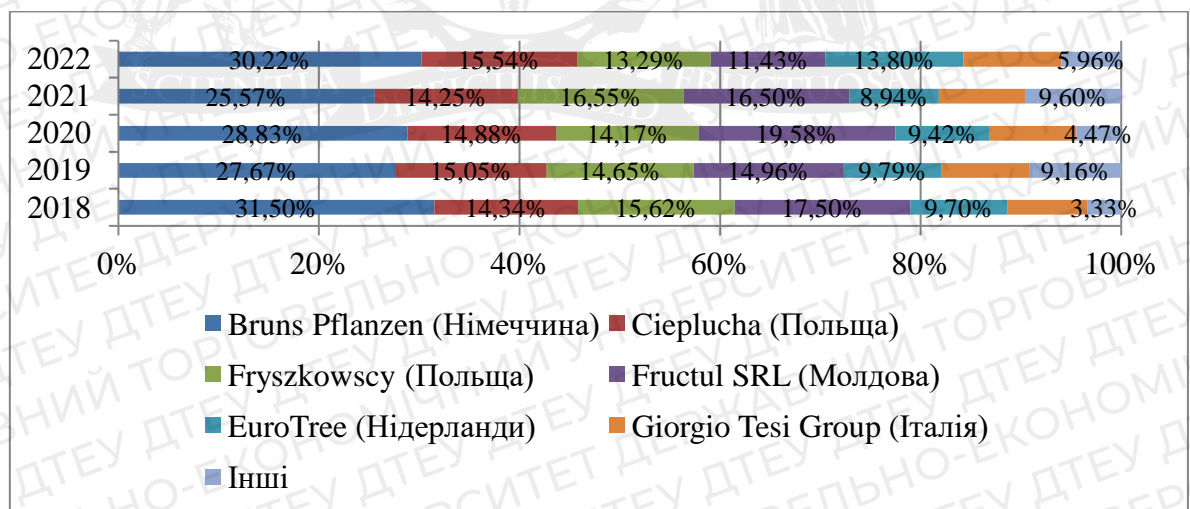


Рис. 1.5. Структура компаній-партнерів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за часткою в обсязі чистого доходу від ЗЕД за 2018-2022 рр.

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

У 2018-2022 рр. у відсотковому розподілі компаній-партнерів підприємства ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за часткою в обсязі чистого доходу від ЗЕД найбільша частка припадає компанії Bruns Pflanzen (Німеччина).

Отже, ефективна зовнішньоекономічна діяльність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» сприяє зміцненню імпортного потенціалу країни, підвищенню конкурентоспроможності українських товарів на світових ринках, формуванню раціональної структури імпорту, залученню іноземних інвестицій, сучасному переобладнанню підприємства тощо. Тому здійснення систематичної оцінки ефективності ЗЕД дає підприємству змогу своєчасно виробити відповідні заходи щодо її покращення.

Висновки до розділу 1

Досліджено, що підприємництво як самостійний і необхідний елемент ринкової економіки впливає на структурні перебудови в економіці країни, здійснює певний внесок у зростання загальних обсягів виробництва, певного роздрібного товарообороту, сприяє економії та раціональному використанню усіх ресурсів, формує сприятливе середовище для подальшого розвитку конкуренції й усунення монополізму при здійсненні підприємницької діяльності, надає сильні стимули до розвитку інноваційних процесів та високої ефективності найманої праці.

Визначено, що основний вид діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»: будівництво житлових і нежитлових будівель. Міжнародна діяльність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» передбачає здійснення імпорту та реалізацію будівельних матеріалів та конструкцій, а також продажне обслуговування транспортних засобів. Впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що сталося за рахунок зростання обсягу оборотних активів. За 2018-2022 рр. ситуація в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» погіршилася, про що свідчить скорочення фінансового результату підприємства. За 2021-2022 рр. чистий дохід реалізації імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився, але відбулося скорочення доходу від реалізації продукції на внутрішньому ринку.

РОЗДІЛ 2

РЕКОМЕНДАЦІ ЩОДО РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» ЯК СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

2.1. Оцінка сприятливості середовища функціонування ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

У сфері міжнародної діяльності, підприємств в умовах пандемії COVID-19 криза мала цілий ряд різноманітних наслідків. У сфері пропозиції пандемія COVID-19 викликали нестачу робочої сили, оскільки працівники хворіли або змушені були залишатися вдома з дітьми, поки школи не працювали. До того ж порушення роботи міжнародних та внутрішніх ланцюжків постачання породжували дефіцит проміжної продукції. Однак набагато тяжчі та триваліші наслідки криза має у сфері пропозиції. За статистичними даними Державної служби статистики України [37] через вплив COVID-19, варто відзначити, що 41% підприємств не відчули суттєвих змін і змогли обійтися лише впровадженням додаткових заходів безпеки (рис. 2.1).

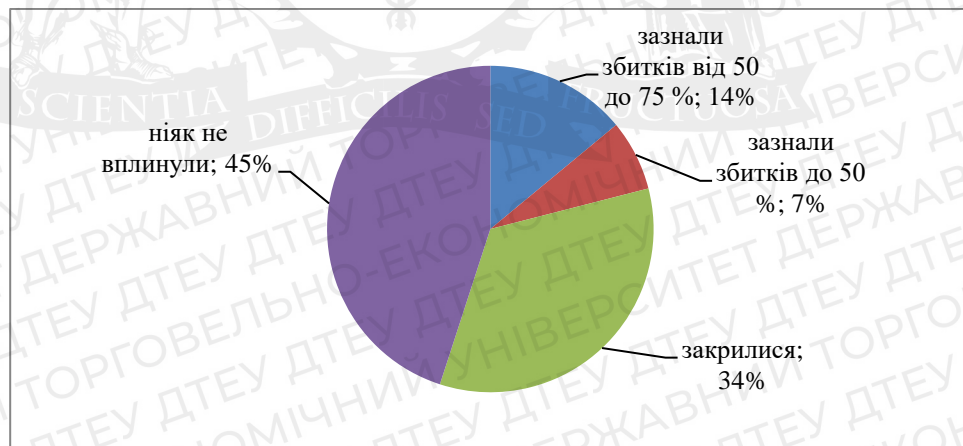


Рис. 2.1. Вплив карантинних заходів на діяльність підприємств в умовах пандемії COVID-19.

Джерело: [34].

На початку пандемії і прийнятих урядом нашої держави заходів щодо обмежень проявився негативний вплив на зовнішньоекономічну діяльність підприємств в умовах пандемії COVID-19.

Зовнішнє середовище має значний вплив на міжнародну діяльність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (Додаток Л).

Оцінка вагомості потенційних чинників, що впливають на господарську діяльність підприємства наведена в Додатку М. За даними табл. М.1 спостерігається, що найбільший вплив на ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» здійснюють природні фактори. Оцінка ступеню їх впливу за десятибальною шкалою 10. Меншою мірою впливають соціально-культурні – 9 і демографічні фактори – 8,5.

Проведемо оцінку ефективності зовнішньоекономічної діяльності в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

**Оцінка показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018-2022 рр.**

Показники	2018	2019	2020	2021	2022	Відхилення 2022 / 2018 рр.	
						Абс. відх.	%
Виручка від імпорту	200670,0	237315,2	305836,8	354862,2	389045,0	+188375,0	+93,87
Собівартість імпорту, тис. грн.	149244,4	180278,2	232353,2	265245,6	287674,2	+138429,8	+92,75
Рентабельність зовнішньоторговельних угод з імпорту, %	25,63	24,03	24,03	25,25	26,06	0,43	1,68

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Так, впродовж 2018-2022 рр. рівень ефективності виконання зовнішньоторговельних угод в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився на 0,43% в абсолютному вираженні та на 1,68% у відносному порівнянні показників. Варто відзначити, що впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо позитивне зростання виручки від імпорту будівельних матеріалів та конструкцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на 188375,0 тис. грн. або на 93,87%.

Для створення цілісної картини ефективності імпортих операцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» необхідно провести розрахунок відповідних показників (табл. 2.2).

**Порівняння розрахованих показників ефективності імпортних операцій
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» впродовж 2018–2022 рр.**

Показники	Роки					Відхилення 2022 / 2018 рр.
	2018	2019	2020	2021	2022	
Показник ефективності імпортних операцій підприємства	1,05	0,99	1,28	1,14	2,70	+1,65
Частка витрат імпортних операцій підприємства у сумарних витратах підприємства	6,32	6,98	5,36	6,21	5,98	-0,34
Коефіцієнт окупності імпортних операцій підприємства	0,95	1,02	0,78	0,88	0,37	-0,58
Рентабельність зовнішньоторговельних угод з імпорту, %	25,63	24,03	24,03	25,25	26,06	+0,43

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

Відповідно до розрахованих показників ефективності імпортних операцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», варто відзначити нестабільну ситуацію в секторі імпортних операцій імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що пов'язано з коливанням вартості реалізованої продукції та валютною курсовою різницею.

Впродовж 2018–2022 рр. спостерігаємо скорочення частки витрат на імпорту товарів у сумарних витратах підприємства, що пов'язано зі зменшенням обсягу імпорту товару до ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Проведений розрахунок терміну окупності процесу організації імпортних операцій товарів свідчить про скорочення коефіцієнта окупності – такий результат пов'язаний із недосконалим рівнем імпортних операцій підприємства ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Впродовж 2018–2022 рр. спостерігаємо збільшення коефіцієнта рентабельності процесу імпортних операцій підприємства, що свідчить про наявність досконалої стратегії формування постачання імпортного товару в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». За 2018–2022 рр. попрощалась ефективність імпортних операцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», відбулося зростання показника ефективності імпортних операцій товарів.

Підсумовуючи вище проведене дослідження, відзначимо, що ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» у формуванні імпорتنих операцій підприємства як суб'єкта ЗЕД керується підходами, що спрямовані на збалансоване задоволення потреб усіх сторін, зацікавлених у діяльності підприємства.

Для оцінки ефективності поточної стратегії міжнародного бізнесу ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» проведемо SPACE-аналіз (табл. 2.3), використовуючи дані щодо впливу таких факторів як: 1) фінансова сила підприємств (ФС); 2) конкурентоспроможність підприємств (КП); 3) привабливість економіки країни (ПЕ); 4) стабільність економіки країни (СЕ).

Таблиця 2.3

Оцінка критеріїв за методом SPACE для ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

Критерії	Показ- ник	Вага	Зважена оцінка
<i>Фінансова сила підприємства (ФС)</i>			
Рентабельність інвестицій, %	-28,5	0,3	-8,55
Динаміка прибутку, %	-122	0,3	-36,6
Рівень фінансової стійкості	1,44	0,4	0,56
Загальна оцінка критерію			-44,59
<i>Конкурентоспроможність підприємства (КП)</i>			
Частка підприємств в економіці (% ВВП)	1,5	0,2	0,3
Конкурентоспроможність товарів (експертна оцінка)	20	0,4	8
Рентабельність реалізації продукції (послуг), %	-6,83	0,4	-2,73
Загальна оцінка критерію			5,57
<i>Привабливість економіки (ПЕ)</i>			
Рівень прибутковості економіки, %	-0,48	0,4	-1,92
Ступінь впливу політичних факторів (експертна оцінка)	80	0,3	24
Залежність розвитку галузі від кон'юнктури (експертна оцінка)	30	0,3	9
Загальна оцінка критерію			31,08
<i>Стабільність економіки (СЕ)</i>			
Стабільність економіки (Грошова база / Кредитні зобов'язання)	19,1	0,5	9,55
Рівень розвитку господарської діяльності в економіці (місце у світовому рейтингу)	63	0,3	18,9
Маркетингові та рекламні можливості (експертна оцінка)	30	0,2	6
Загальна оцінка критерію			34,45

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

На основі вивчення ключових критеріїв за кожною групою складається матриця спрямованих поточних стратегій (пропонуються відповідно до поточних стратегій – стратегії виведення товару на новий ринок) в системі координат SPACE

та будується вектор позиції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Положення вектора визначає тип рекомендованої стратегії. Результати експертної оцінки показників за певними ключовими критеріями визначено на рівні: вищий бал – 100, нижчий – 1.

Для ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» координати векторів матриці SPACE-аналізу дорівнюють: $X = 31,08 - 5,57 = +25,51$; $Y = -44,59 - 34,45 = -79,04$. Варто зазначити, що розвиток сфери продажу будівельних матеріалів та конструкцій нерозривно пов'язаний з безпосереднім вітчизняним ринком продажу будівельних матеріалів та конструкцій. Відповідно для підприємств, які здійснюють продаж будівельних матеріалів та конструкцій, координати дорівнюють: $X = 31,08 - 5,34 = +25,74$; $Y = 36,36 - 34,45 = +1,91$ (рис. 2.2).

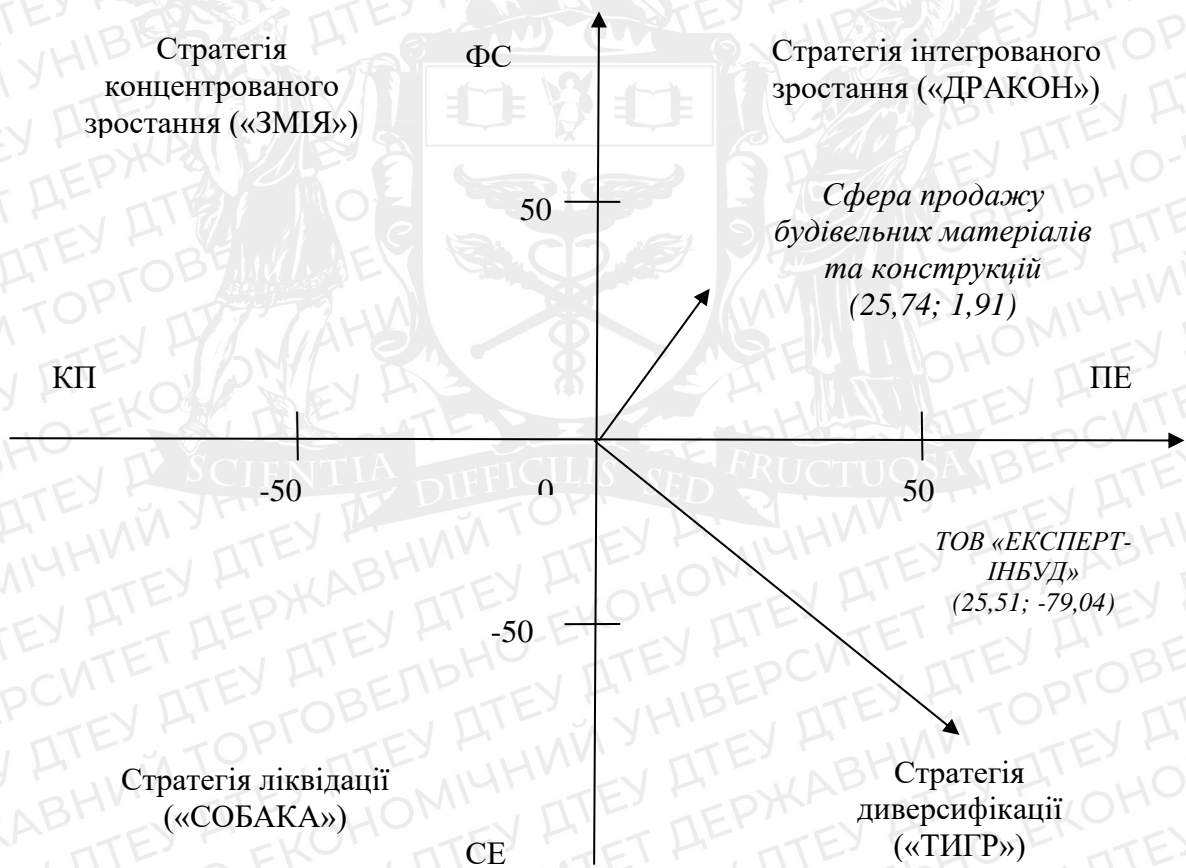


Рис. 2.2. Поточні стратегії міжнародного бізнесу ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на основі SPACE-аналізу

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства.

Вектор рекомендованої поточної стратегії міжнародного бізнесу для ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» знаходиться в правому нижньому квадранті в системі координат SPACE-аналізу, що відповідає стратегії «Тигр» (поточна стратегія диверсифікації). В сфері продажу будівельних матеріалів та конструкцій поточною стратегією є «Дракон», або стратегія інтегрованого розвитку. В умовах обмеженості й різкого подорожчання ресурсів одним із основних факторів забезпечення одержання максимального прибутку на вкладений капітал і необхідних темпів збільшення обсягів і досягнення стійкості продажу будівельних матеріалів та конструкцій в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» є вдосконалення територіальної організації процесу виробництва та продажу будівельних матеріалів та конструкцій.

2.2. Напрями вдосконалення діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» у контексті диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу.

На корпоративному рівні є дві базові стратегії диверсифікації: концентрація в одній галузі та диверсифікація в інші галузі. Головною комерційною метою диверсифікації є збільшення прибутку з допомогою використання ринкових шансів і встановлення конкурентних переваг, але реальні шляхи отримання конкурентних переваг, отже, і спонукальні мотиви диверсифікації різні. Диверсифікація має призвести до кращого використання матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства [17, с. 671]. Вона надає широкий спектр можливостей, варіюючи їх від досить обмеженого вторгнення в нову сферу виробництва тільки всередині цієї країни («вузька» диверсифікація) до широкого вторгнення у виробничі сфери інших країн (широка диверсифікація) [8, с. 120].

Так як ринок будівельних матеріалів та конструкцій на сьогодні є одним із найпривабливіших ринків в Україні та світі, тому пошук нових альтернативних джерел збуту будівельних матеріалів та конструкцій – основне завдання ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» для вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Успішний розвиток ринку будівельних матеріалів та конструкцій вимагає наявності адекватного кадрового потенціалу, формування, поповнення та

реалізація якого у свою чергу залежить від якості підготовки торгового представника. Зароджується потреба у залученні торгового представника.

Побудуємо діаграму Ганта для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Діаграма Ганта для ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

Назва періоду	1-й рік впровадження заходу			
	I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал
Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями				
Імпорт будівельних матеріалів та конструкцій				
Розрахунок необхідних коштів та джерел для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства				
Рациональне використання маркетингових комунікацій для просування будівельних матеріалів та конструкцій				
Оцінка прибутковості запропонованих заходів				

Джерело: розроблено автором.

Поряд з визначеною діаграмою Ганта необхідно побудувати матрицю відповідальності (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Матриця відповідальності для ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

Фаза	Відповідальний			
	A	B	C	D
Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями	B	П		
Імпорт будівельних матеріалів та конструкцій	B1	П	П1	З
Розрахунок необхідних коштів та джерел для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства		B	П1	П
Рациональне використання маркетингових комунікацій для просування будівельних матеріалів та конструкцій		B1	B	П1
Оцінка прибутковості запропонованих заходів			B1	B1
<i>Позначення: B – виконавець роботи; B1 – відповідальна особа; П – особа, що підписує документ; П1 – особа, що погоджує інформацію в документі; З – особа, що затверджує документ.</i>				

Джерело: розроблено автором.

Для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства доцільно здійснити пошук резервів зростання напрямів імпорту будівельних матеріалів та конструкцій. Для цього доцільно залучити фахівців – торгових представників у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», які будуть працювати на міжнародному ринку збуту будівельних матеріалів та конструкцій. Для забезпечення розвитку та вживання в довгостроковій перспективі ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» повинна мати свій оптимальний стратегічний план.

З метою підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» пропонуємо реалізувати такі заходи як:

I захід: «Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій».

II захід: «Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за рахунок вдосконалення асортименту».

Проведемо розрахунок витрат у результаті реалізації 2-х основних напрямів підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

I захід. Плануємо, що залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями надасть можливість ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» підвищити свої конкурентні позиції на світовому ринку будівельних матеріалів та конструкцій. Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства внаслідок підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства (табл. 2.6).

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця – залучити до роботи торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій.

Таблиця 2.6

**Додаткові витрати на захід підвищення ефективності ЗЕД в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за I заходом (тис. грн)**

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2023 р.
1.	Витрати на добір торгового представника для імпорту будівельних матеріалів та конструкцій	70,0
2.	Витрати на підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності	60,0
3.	Витрати на залучення нових маркетингових комунікацій та рекламної кампанії підприємства для ознайомлення клієнтів з сільськогосподарським обладнанням та запасними частинами	27,5
4.	Всього	157,5

Джерело: розроблено автором.

План додаткових витрат на фонд оплати праці та єдиний соціальний внесок в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на умовах імпорту будівельних матеріалів та конструкцій представлений в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**План додаткових витрат на ФОП та ЄСВ в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за I заходом (тис. грн)**

№ з/п	Показники	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
		Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн
1.	Фонд оплати праці нового торгового представника для імпорту будівельних матеріалів та конструкцій	24,2	290,4	26,6	319,4	29,3	351,4
2.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ – 22%)	х	63,9	х	70,3	х	77,3
3.	ФОП та ЄСВ	х	354,3	х	389,7	х	428,7

Джерело: розроблено автором.

Отже, у 2023 р. плануємо витрати 351,4 тис. грн на залучення нового торгового представника для імпорту будівельних матеріалів та конструкцій від ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Поряд із дослідженням статей витрат за 1-м заходом визначимо витрати за 2-

м заходом, який полягає у вдосконаленні асортименту будівельних матеріалів та конструкцій в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Проведемо розрахунок додаткових витрат підприємства за рахунок вдосконалення асортиментної політики ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Додаткові витрати на захід підвищення ЗЕД в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за II заходом (тис. грн)**

№ п/п	Статті витрат	Розрахунок плану на 2023 р.
1.	Витрати на найм персоналу працівників для імпорту будівельних матеріалів та конструкцій	60,0
2.	Витрати на підвищення кваліфікації персоналу	80,0
3.	Витрати на організацію робочих місць, меблі, комп'ютери	140,0
4.	Всього	280,0

Джерело: розроблено автором.

При підвищенні прибутковості роботи підприємства у конкурентному середовищі плануємо створити нові робочі місця. Проведемо розрахунок операційних витрат для 2-го запропонованого заходу підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства:

Таблиця 2.9

**План додаткових витрат на ФОП та ЄСВ в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за II заходом (тис. грн)**

№ з/п	Показники	Кількість посадових одиниць, осіб	2023 рік		2024 рік		2025 рік	
			Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн	Оклад за місяць, тис. грн	Витрати на оплату праці на рік, тис. грн
1.	Фонд оплати праці нового персоналу	x	58,3	699,6	64,1	769,6	70,5	846,5
2.	Витрати на соціальне страхування (ЄСВ 22%)	x	12,8	153,9	14,1	169,3	15,5	186,2
3.	ФОП та ЄСВ	x	71,1	853,5	78,2	938,9	86,1	1032,7

Джерело: розроблено автором.

У 2023 р. планує витрати 535,5 тис. грн на залучення досвідчених кадрів для підвищення ефективності діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Поряд із вище проведеним дослідженням витрат на підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» проведемо прогнозування чистої виручки підприємства (рис. 2.3).

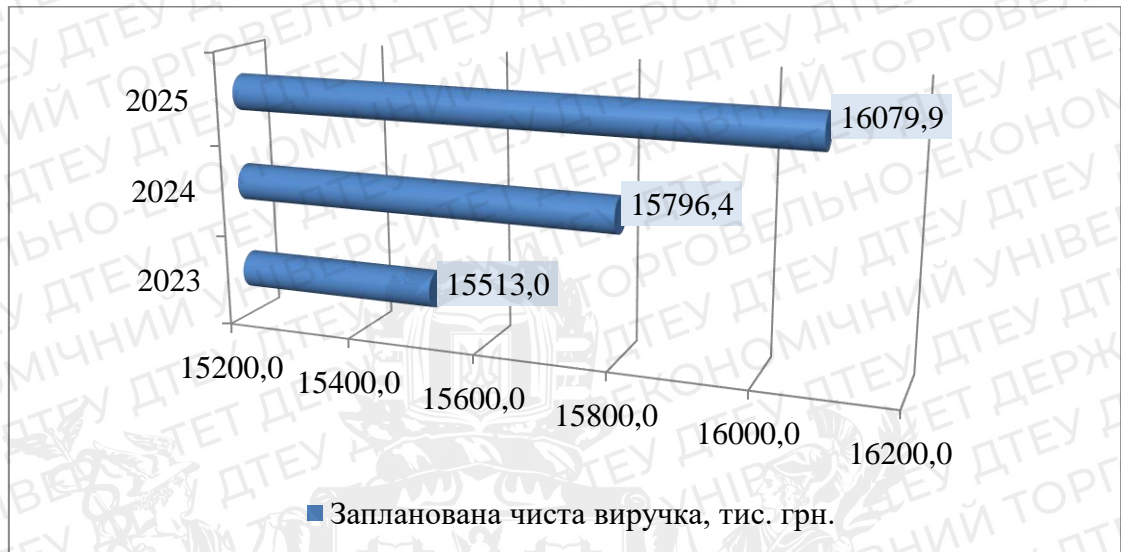


Рис. 2.3. Динаміка запланованої чистого доходу від здійснення ЗЕД ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (тис. грн)

Джерело: розроблено автором.

Відповідно до проведеного розрахунку прогнозної моделі показника прибутковості доходу підприємства ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», можна сказати, що прогнозується зростання величини чистого доходу підприємства ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Заплановані заходи щодо підвищення рівня прибутковості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» є економічно вигідними та сприятливими для їх практичної реалізації у господарській діяльності підприємства.

Процес управління ризиками на імпортоорієнтованому підприємству повинен включати в себе аналіз ризику ЗЕД, а також можливі втрати від його виникнення під час здійснення окремої імпортової операції, на скільки отриманий прибуток покриє затрати й систематичний контроль. Розробимо удосконалену систему інформаційного забезпечення імпортного відділу. Спочатку розробимо систему інформаційного забезпечення імпортного відділу в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Основні етапи процесу інформаційного забезпечення імпортного відділу приведено в додатку Н.

Загальний термін програми інформаційного забезпечення передбачає 10 робочих днів, при цьому вважається що термін виходу на 100% потужність діяльності підприємства менеджера імпортного відділу зменшиться до 2-3 тижнів.

Організаційні зміни повинні здійснюватися з метою розвитку підприємства. Незважаючи на труднощі, зміни організаційної структури є незаперечним фактором сучасного бізнес-середовища, і їх неможливо ігнорувати, оскільки це є джерелом створення та утримання конкурентних переваг. Запровадження організаційних змін вимагає ретельного планування, частого обміну інформацією та кваліфікованого керівництва.

На основі проведених досліджень пропонується здійснити конкретні заходи щодо організації діяльності підрозділу ЗЕД у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» для імпорту будівельних матеріалів та конструкцій (Додаток П).

В процесі управління зовнішньоекономічною діяльністю в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» доцільно було б використовувати нові моменти управлінської діяльності, які б забезпечили ефективніше виконання його функцій.

Для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» необхідно здійснити певні заходи:

- 1) оптимізувати використання робочого часу за рахунок зменшення втрат робочого часу працівниками на невластиві функції;
- 2) посилити регламентацію праці в управлінні шляхом забезпечення всіх виконавців посадовими положеннями, інструкціями;
- 3) підвищити ефективність організації робочих місць, для чого необхідно ретельно спланувати робочі місця, забезпечити працівників службовими приміщеннями і відповідно їх обладнати;
- 4) забезпечити засобами оргтехніки персонал.

Таким чином, всі вищенаведені заходи, на нашу думку, при правильному їх впровадженні та одночасному використанні дадуть досить позитивний ефект, що виявиться у підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

На основі вище запропонованих заходів щодо підвищення ефективності

зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» проведемо прогнозне оцінювання ефективності запропонованих заходів у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на основі побудови лінійного тренду економетричної моделі (рис. 2.4).

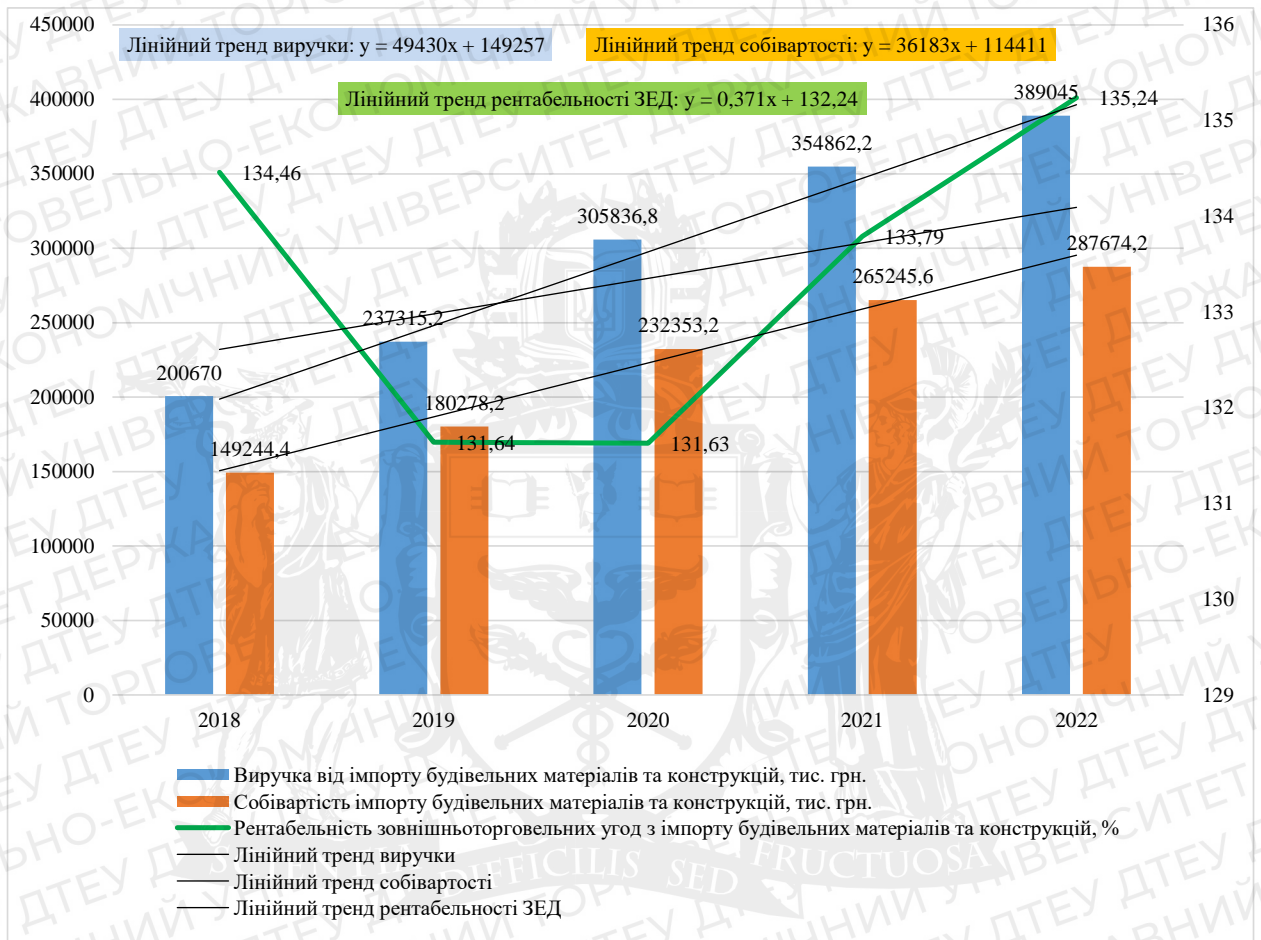


Рис. 2.4. Лінійне прогнозування діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» для диверсифікації напрямів міжнародного бізнесу

Джерело: розроблено автором.

Лінійні тренди кожного розглянутого показника дозволить провести прогнозне оцінювання ефективності організації зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Так, для визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства проведемо розрахунок запланованих показників ефективності виконання зовнішньоторговельних угод у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Заплановані показники ефективності діяльності підприємства
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» на 2023-2025 рр.**

Показники	2022* очікувані результати	Заплановані значення по рокам:			Відхилення 2025 / 2022 рр.	
		2023	2024	2025	Абс. відх.	%
Виручка від імпорту, тис. грн.	445837,0	495267,0	544697,0	594127	+148290,0	+33,26
Собівартість імпорту, тис. грн.	331509,0	367692,0	403875,0	440058	+108549,0	+32,74
Рентабельність зовнішньоторговельних угод з імпорту %	134,47	134,84	135,21	135,58	+1,11	+0,83

Джерело: розроблено автором.

Так, впродовж 2022-2025 рр. прогнозуємо збільшення виручки від імпорту будівельних матеріалів та конструкцій на 148290,0 тис. грн. або на 33,26% та зростання рентабельності зовнішньоторговельних угод з імпорту будівельних матеріалів та конструкцій на 1,11%.

Отже, у результаті вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності прогнозуємо підвищення ефективності виконання зовнішньоторговельних угод в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД».

Висновки до розділу 2

Виявлено, що впродовж 2018-2022 рр. рівень ефективності виконання зовнішньоторговельних угод в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився. Варто відзначити, що впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо позитивне зростання виручки від імпорту будівельних матеріалів та конструкцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Відповідно до розрахованих показників ефективності імпорتنих операцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», варто відзначити нестабільну ситуацію в секторі імпорتنих операцій імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що пов'язано з коливанням вартості реалізованої продукції та валютною курсовою різницею.

Обґрунтовано, що для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства доцільно здійснити пошук резервів зростання напрямів імпорту будівельних матеріалів та конструкцій. Для цього доцільно залучити фахівців – торгових представників у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», які будуть працювати на міжнародному ринку збуту будівельних матеріалів та конструкцій.

Визначено, що для забезпечення розвитку та вживання в довгостроковій перспективі ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» повинна мати свій оптимальний стратегічний план. З метою підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» пропонуємо реалізувати такі заходи як: I захід: «залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями»; II захід: «підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за рахунок вдосконалення асортименту будівельних матеріалів та конструкцій».

Констатовано, що заплановані заходи щодо підвищення рівня прибутковості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» є економічно вигідними та сприятливими для їх практичної реалізації у господарській діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Досліджено, що але підприємництво як самостійний і необхідний елемент ринкової економіки значно впливає на структурні перебудови в економіці країни, здійснює певний внесок у зростання загальних обсягів виробництва, певного роздрібного товарообороту, сприяє економії та раціональному використанню усіх ресурсів, формує сприятливе середовище для подальшого розвитку конкуренції й усунення монополізму при здійсненні підприємницької діяльності, надає сильні стимули до розвитку інноваційних процесів та високої ефективності найманої праці.

Визначено, що основний вид діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»: будівництво житлових і нежитлових будівель. Міжнародна діяльність ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» передбачає імпортування та реалізацію будівельних матеріалів та конструкцій, а також продажне обслуговування транспортних засобів. Впродовж 2018-2022 рр. спостерігаємо збільшення загальних активів ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що сталося за рахунок зростання обсягу оборотних активів. За 2018-2022 рр. ситуація в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» погіршилася, про що свідчить скорочення фінансового результату підприємства. За 2021-2022 рр. чистий дохід реалізації імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився. Натомість, впродовж 2021-2022 рр. спостерігаємо скорочення доходу від реалізації продукції на внутрішньому ринку на, але це не вплинуло на зростання чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Виявлено, що впродовж 2018-2022 рр. рівень ефективності виконання зовнішньоторговельних угод в ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» збільшився. Варто відзначити, що за 2018-2022 рр. спостерігаємо позитивне зростання виручки від імпорту будівельних матеріалів та конструкцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». Відповідно до розрахованих показників ефективності імпортних операцій ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», варто відзначити нестабільну ситуацію в секторі імпортних операцій імпортованої продукції ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», що пов'язано з коливанням вартості реалізованої продукції та валютною курсовою різницею.

Обґрунтовано, що для підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства доцільно здійснити пошук резервів зростання напрямів імпорту будівельних матеріалів та конструкцій. Для цього доцільно залучити фахівців – торгових представників у ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД», які будуть працювати на міжнародному ринку збуту будівельних матеріалів та конструкцій. Для забезпечення розвитку та вживання в довгостроковій перспективі ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» повинна мати свій оптимальний стратегічний план. З метою підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» пропонуємо реалізувати такі заходи як: І захід: «Залучення торгового представника на міжнародному ринку продажу будівельних матеріалів та конструкцій, який буде приймати участь у співпраці зі світовими компаніями»; ІІ захід: «Підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за рахунок вдосконалення асортименту будівельних матеріалів та конструкцій». Заплановані заходи щодо підвищення рівня прибутковості ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» є економічно вигідними та сприятливими для їх практичної реалізації у господарській діяльності підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аламова О. І. Сутність та значення малого підприємства для національної економіки. Науковий вісник НУВГП. 2016. Вип. 12(129). С. 55-61.
2. Алексейчук Л. Класифікація та види малих та середніх підприємств. Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 1. 36-39.
3. Андрущенко Г. О. Малі підприємства: критерії визначення. Формування ринкових відносин. 2009. № 10. С. 245-248.
4. Ареф'єва О. В. Особливості формування економічного потенціалу підприємств із позицій економічної безпеки / О. В. Ареф'єва, С. Г. Мізюк, М. Д. Ращепкін. Науковий вісник Ужгород. нац. ун-ту. Серія: Міжнар.екон. відносини та світове господарство. 2018. Вип. 22(1). С. 5-9.
5. Берницька Д.І. Дослідження процесів розвитку малого і середнього бізнесу: зарубіжний досвід. Економічний форум. 2019. №2. С. 4-12.
6. Говорушко Т. А., Буняк В. Л., Говорушко С. С. Аналіз теоретичних підходів до трактування малого підприємництва і малого бізнесу як загальнонаукових суміжних понять. Економічні науки. 2017. № 27. С. 10–14.
7. Добрава Н.В. Основи бізнесу: навчальний посібник / Добрава Н.В., Осипова М.М. Одеса: Бондаренко М. О., 2018. 305 с.
8. Василець Н. М. Наукові підходи до розвитку малого бізнесу в умовах війни. Менеджмент і безпека в умовах війни: теоретичні та прикладні аспекти: матеріали-науково-практичної інтернет-конференції (м. Львів, 13 травня 2022 року); упоряд. В.С. Бліхар. Львів : ЛьвДУВС, 2022. С. 110-121.
9. Гарматюк О. В. Ефективність вибору каналів збуту. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи розвитку національних економік: від мікро- до макrorівня», (Одеса, 8 квітня 2016). Одеса: МГУ, 2016. С. 147–149.
10. Глазкова К. О. Проблеми збутової політики сучасних українських підприємств. Вісник Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну. 2014. № 3. С. 102-107.
11. Довмат С. А. Порівняльний аналіз малого бізнесу в азійських країнах. Бюлетень

- Міжнародного Нобелівського економічного форуму. 2020. № 1 (3). Том 2. С. 32-38.
12. Дячун О. Стимулювання розвитку підприємництва в Україні в контексті європейських стандартів. Нарощування фінансово-економічного потенціалу суб'єктів економічних відносин як основа поступального розвитку територіально-господарських систем : монографія. Т. : ФОП Паляниця В.А., 2021. С. 85–89.
 13. Євростат. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/structural-business-statistics/data/database> (дата звернення 28.03.23)
 14. Забужко І. Принципи та мета державного сприяння розвитку малого бізнесу: зарубіжний досвід. Економічна думка. 2017. № 9. С. 117-121.
 15. Ілляшенко С. М. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія. Суми: ТОВ «ТД «Папірус», 2020. 624 с.
 16. Кіреєєва О. Б. Соціальне підприємництво як інструмент державної соціальної політики. Публічне адміністрування: теорія та практика: зб. наук пр. 2011. № 2 (6). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02\(6\)/11kobdsp.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2011-02(6)/11kobdsp.pdf) (дата звернення 28.03.23).
 17. Ковтун Е. О., Денисевич Є. С., Зайцева Д. Є. Фактори впливу на формування стратегії підприємства при виході на зовнішні ринки. Молодий вчений. 2017. № 4 (44). С. 669-673.
 18. Красноносова О.М. Інструментарій державної політики у сфері підтримки та стимулювання розвитку малого бізнесу. Проблеми економіки. 2020. № 4. С. 42–47.
 19. Мельник Т.Ю. Державна підтримка та стимулювання розвитку бізнесу в Україні під час дії воєнного стану. Економіка, управління та адміністрування. 2022. № 2 (100). С.3-11.
 20. Ноева В. С. Місце та роль ресурсної концепції у розвитку теорії стратегічного управління МСБ. Вісник. Серія 8. 2018. № 3. С. 17-23.
 21. Петлюк Ю. В. Оптимізація державної політики розвитку малого й середнього бізнесу в Україні. Регіональна економіка. 2016. № 7. С. 91.
 22. Петров Й. О. Економіка виробничого підприємства. Стратегічне управління. 2014. № 10. С. 19-26.
 23. Розанов Т. Еволюція поглядів на природу малого та середнього бізнесу у

- зарубіжній економічній науці. Питання економіки. 2018. № 9. С. 44-48.
24. Фінк Т. А. Малий та середній бізнес: зарубіжний досвід розвитку. Молодий вчений. 2021. № 4. С. 177-181.
 25. Щаленюк О. Є. Державне регулювання діяльності малих підприємств: український та зарубіжний досвід. Формування ринкових відносин в Україні. 2014. № 12 (36). С. 60-64.
 26. Ястремська О. М. Особливості управління діяльністю малого підприємства: теоретичний аспект. Економічна думка. 2016. № 4. С. 24-29.
 27. Barringer В. R. Entrepreneurship: Successfully Launching New Ventures. Pearson/Prentice-Hall : Upper Saddle River, 2018. 592 p.
 28. Bass Frenk M. Diffusion Model estimation using adaptive nonlinear least squares. Multiple Gneration Aloritm NL2SOL, Working Paper, Bass Economics. Glenmoor Court, Frisco, Texas, 2014. 214 p.
 29. Bhide A. The Origin and Evolution of New Businesses. Oxford : Oxford University Press, 2020. 432 p.
 30. EU4Business. URL: <http://www.eu4business.eu/uk> (дата звернення 2.04.23).
 31. European Fund for Southeast Europe. URL: <https://www.efse.lu/> (дата звернення 2.04.23)
 32. Global information and analytical center. URL: http://www.giac.ru/content/document_r_B68E06ED-663B-4104-B622-DA293035CC45.html (дата звернення 30.03.23)
 33. Organization for SME and Regional Innovation of Japan. URL: <http://www.smrj.go.jp> (дата звернення 30.03.23)
 34. Women in Business. URL: <https://www.wibn.co.uk/> (дата звернення 30.03.23)
 35. Hanan M. Effectife Coordination of Marketing with Research and Development. London, 2015. 274 p.
 36. Rogers E. M. Diffusion of Innovations. New York : The Free Press. 2015. 165 p.
 37. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 28.03.23)
 38. Офіційний сайт ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/40282370/ (дата звернення 20.03.23).



ДОДАТКИ

Класифікація малих і середніх підприємств

Класифікаційна ознака	Види підприємств
Кількість працівників	<ul style="list-style-type: none"> - 0-10 осіб – мікропідприємство; - 10-49 осіб – мале підприємство; - 50-249 осіб – середнє підприємство
Виручка від реалізації	<ul style="list-style-type: none"> - менше 5 млн. євро – мікропідприємство; - від 5 до 10 млн. євро – мале підприємство; - від 10 до 50 млн. євро – середнє підприємство
Чистий прибуток	<ul style="list-style-type: none"> - до 2 млн. євро – мікропідприємство; - від 2 до 10 млн. євро – мале підприємство; - від 10 до 43 млн. євро – середнє підприємство
Вид діяльності та ринкова стратегія	<ul style="list-style-type: none"> - комутанти – здійснюють виробництво окремих деталей та вузлів, налагоджені коопераційні зв'язки з великими підприємствами, такі малі підприємства ведуть жорстку конкурентну боротьбу між собою; - пацієнти – малі та середні підприємства, які спеціалізуються на виготовленні кінцевої продукції для локальних ринків із обмеженим попитом, орієнтуючись на місцеві джерела матеріалів та сировини; конкурують з великими підприємствами - експлеренти – це ризикові (інноваційні) МП, які переважно займаються НДДКР, виробництвом дослідих партій продукції тощо
За джерелами фінансування	<ul style="list-style-type: none"> - за рахунок власних коштів засновників; - за рахунок залучених коштів; - за рахунок залучення до проектів партнерів
За регіональним принципом	<ul style="list-style-type: none"> - функціонують в межах одного регіону (регіональні); - здійснюють свою діяльність в декількох регіонах або у всіх регіонах країни (національні); - здійснюють ЗЕД (міжнародні)

Джерело: [27, с. 315].



Рис. Б.1. Підходи до класифікації показників розвитку малого підприємництва [5, с. 212]

Баланс (Звіт про фінансовий стан) станом на 31.12.2018 р.

Форма №1 Кол за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	350	315
первісна вартість	1001	1 421	1 691
накопичена амортизація	1002	1 071	1 376
Незавершені капітальні інвестиції	1005	96	-
Основні засоби	1010	145 904	208 212
первісна вартість	1011	168 528	244 266
знос	1012	22 624	36 054
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	99 102	90 946
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені адміністративні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	245 452	299 473
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	245 345	289 995
Виробничі запаси	1101	922	1 354
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	3 072	958
Товари	1104	241 351	287 683
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі оверлази	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	10 788	71 837
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за визначеними авансами	1130	7 168	53 058
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	7 368	27 935
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 495	10
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	27 272	28 516
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	8 817	17 732
Витрати майбутніх періодів	1170	581	918
Частка перестрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	7 798	18 205
Усього за розділом II	1195	312 815	490 474
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	87	129
Баланс	1300	558 354	790 076
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 993	7 993
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Еквітивний дохід	1411	-	-
Накопичен курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(551 678)	(508 410)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Витучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(543 685)	(500 417)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	543	494
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	251 206	283 108
Інші довгострокові зобов'язання	1515	671 011	710 606
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	922 760	994 208
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	23 853	76 504
розрахунками з бюджетом	1620	4 105	6 129
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	419	421
розрахунками з оплати праці	1630	1 564	2 973
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	-	108 359
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	92 521	85 810
Доходи майбутніх періодів	1665	2 309	1 881
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	54 508	14 208
Усього за розділом III	1695	179 279	296 285
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
	1800	-	-
Баланс	1900	558 354	790 076

Звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 042 778	736 780
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестраховування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(792 760)	(413 839)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	250 018	322 941
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	161 649	614 185
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(37 341)	(31 638)
Витрати на збут	2150	(70 818)	(85 585)
Інші операційні витрати	2180	(124 725)	(923 551)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	178 783	-
збиток	2195	(-)	(103 648)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	70	169
Інші доходи	2240	110 002	9 788
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(27 606)	(39 599)
Втраги від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(218 030)	(768)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	43 219	-
збиток	2295	(-)	(134 058)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	49	(543)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	43 268	-
збиток	2355	(-)	(134 601)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	43 268	(134 601)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	9 320	3 545
Витрати на оплату праці	2505	43 492	34 321
Відрахування на соціальні заходи	2510	7 631	9 064
Амортизація	2515	23 078	13 103
Інші операційні витрати	2520	58 384	859 993
Разом	2550	141 905	920 026

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
станом на 31.12.2019 р.**

Форма №1 Код за ДКУД 1901001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	315	232
первісна вартість	1001	1 691	1 723
накопичена амортизація	1002	1 376	1 491
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	208 212	335 922
первісна вартість	1011	244 266	417 511
знос	1012	36 054	81 589
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	80 875
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	208 527	417 029
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	292 116	477 149
Виробничі запаси	1101	1 354	4 463
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	958	-
Товари	1104	289 804	472 673
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховання	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	71 837	164 100
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53 058	60 043
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	38 581	46 779
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10	160
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	28 516	121 653
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	17 732	94 871
Витрати майбутніх періодів	1170	918	776
Частина перестраховки у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	18 205	28 044
Усього за розділом II	1195	503 241	898 704
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	129	-
Баланс	1300	711 897	1 315 733

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 993	7 993
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичен курсових різниць	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(508 410)	(375 821)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(500 417)	(367 828)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	494	432
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	22 400
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	494	22 832
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	993 714	986 113
Векселі видачі	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	78 625	461 752
розрахунками з бюджетом	1620	6 129	10 756
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	421	508
розрахунками з оплати праці	1630	2 973	3 395
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	108 359	162 743
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	5 510	14 217
Доходи майбутніх періодів	1665	1 881	3 514
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	14 208	17 731
Усього за розділом III	1695	1 211 820	1 660 729
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	711 897	1 315 733

ЕЦП Аліаторце

Звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 541 623	1 042 778
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	-	-
<i>премії, передані у перестрахування</i>	2012	-	-
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	-	-
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 278 364)	(792 760)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	263 259	250 018
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	-	-
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	24 777	161 649
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(48 368)	(37 341)
Витрати на збут	2150	(83 201)	(70 818)
Інші операційні витрати	2180	(55 583)	(124 725)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	100 884	178 783
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	133	70
Інші доходи	2240	70 987	110 002
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(28 182)	(27 606)
Витрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(92 170)	(218 030)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	51 652	43 219
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	80 937	49
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	132 589	43 268
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	132 589	43 268

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	10 318	9 320
Витрати на оплату праці	2505	39 663	30 123
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 665	7 631
Амортизація	2515	6 912	8 316
Інші операційні витрати	2520	51 183	58 384
Разом	2550	117 741	113 774

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

ЕЦП Алаторцев
Ю.В.

ЕЦП Немцова І.В.

Алаторцев Юрій Вікторович

Немцова Ірина Володимирівна

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
станом на 31.12.2020 р.**

Форма №1 КоД за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	232	61
первісна вартість	1001	1 723	1 054
накопичена амортизація	1002	1 491	993
Незвершений капітальні інвестиції	1005	-	-
Основи засоби	1010	335 922	260 144
первісна вартість	1011	417 511	385 184
знос	1012	81 589	125 040
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	80 875	66 549
Гудвил	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	417 029	326 754
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	477 149	559 804
Виробничі запаси	1101	4 463	5 489
Незвершене виробництво	1102	-	792
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	472 673	553 523
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховуваних	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	164 100	123 857
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	60 043	54 958
з бюджетом	1135	-	2 975
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	46 779	21 515
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	160	339
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	121 653	39 869
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	94 871	39 869
Витрати майбутніх періодів	1170	776	367
Частина перестрахованих у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	28 044	7 599
Усього за розділом II	1195	898 704	811 283
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 315 733	1 138 037
Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 993	7 993
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичен курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(375 821)	(343 463)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(367 828)	(335 470)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	432	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредитні банків	1510	22 400	38 874
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благочинна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату дяк-погу	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	22 832	38 874
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредитні банків	1600	986 113	955 244
Векселі вилами	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	461 752	389 937
розрахунками з бюджетом	1620	10 756	582
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	508	1 217
розрахунками з оплати праці	1630	3 395	1 941
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	162 743	38 067
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	14 217	19 303
Доходи майбутніх періодів	1665	3 514	1 280
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	17 731	27 062
Усього за розділом III	1695	1 660 729	1 434 633
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 315 733	1 138 037

Звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма №2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 747 189	1 541 623
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 513 927)	(1 278 364)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	233 262	263 259
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	68 151	24 777
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(63 768)	(48 368)
Витрати на збут	2150	(96 112)	(83 201)
Інші операційні витрати	2180	(76 447)	(55 583)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	65 086	100 884
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	903	133
Інші доходи	2240	103 099	70 987
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(36 498)	(28 182)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	-
Інші витрати	2270	(86 338)	(92 170)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	46 252	51 652
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(13 894)	80 937
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	32 358	132 589
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	32 358	132 589

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	14 332	10 318
Витрати на оплату праці	2505	70 907	39 663
Відрахування на соціальні заходи	2510	12 315	9 665
Амортизація	2515	83 091	6 912
Інші операційні витрати	2520	76 447	51 183
Разом	2550	257 092	117 741

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Ліквідація на одну просту акцію	2650	-	-

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
станом на 31.12.2021 р.**

Форма №1 Код за ДКУД 1501001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	61	68
первісна вартість	1001	1 054	1 087
накопичена амортизація	1002	993	1 019
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	1 189
Основні засоби	1010	260 144	88 849
первісна вартість	1011	385 184	146 893
знос	1012	125 040	58 044
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	66 549	36 859
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	326 754	126 965
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	559 804	782 507
Виробничі запаси	1101	5 489	6 292
Незавершене виробництво	1102	792	504
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	553 523	775 711
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	123 857	125 118
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	54 958	56 758
з бюджетом	1135	2 975	9 151
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	21 515	15 277
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	339	397
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	39 869	32 074
Готівка	1166	-	-
Расунки в банках	1167	39 869	32 074
Витрати майбутніх періодів	1170	367	529
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	7 599	4 785
Усього за розділом II	1195	811 283	1 026 596
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	152 783
Баланс	1300	1 138 037	1 306 344

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіновий) капітал	1400	7 993	7 993
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооплатах	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(343 463)	(208 909)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Випушений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(335 470)	(200 916)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредитні банків	1510	38 874	33 674
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	11 055
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	-	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	38 874	44 729
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредитні банків	1600	955 244	817 173
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	389 937	571 494
розрахунками з бюджетом	1620	582	420
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	1 217	498
розрахунками з оплати праці	1630	1 941	1 804
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	38 067	21 370
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	19 303	19 656
Доходи майбутніх періодів	1665	1 280	914
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	27 062	29 202
Усього за розділом III	1695	1 434 633	1 462 531
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
1800	-	-	-
Баланс	1900	1 138 037	1 306 344

ЕПТ Гуцєвський

Звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 302 461	1 747 189
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 136 636)	(1 513 927)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	165 825	233 262
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	136 328	68 151
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(59 827)	(63 768)
Витрати на збут	2150	(113 678)	(96 112)
Інші операційні витрати	2180	(71 978)	(76 447)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	56 670	65 086
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	996	903
Інші доходи	2240	205 815	103 099
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(39 371)	(36 498)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(59 866)	(86 338)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	164 244	46 252
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(29 690)	(13 894)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	134 554	32 358
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	134 554	32 358

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	14 681	14 332
Витрати на оплату праці	2505	53 125	70 907
Відрахування на соціальні заходи	2510	8 410	12 315
Амортизація	2515	15 277	83 091
Інші операційні витрати	2520	153 990	76 447
Разом	2550	245 483	257 092

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію <i>П'ятикватий</i>	2650	-	-

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
станом на 31.12.2022 р.**

		Форма №1 Кош за ДКУД		1801001
А К Т И В		Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	68	155	
первісна вартість	1001	1 087	1 217	
накопичена амортизація	1002	1 019	1 062	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 189	-	
Основні засоби	1010	88 849	91 319	
первісна вартість	1011	146 893	167 774	
знос	1012	58 044	76 455	
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-	
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-	
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-	
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-	
інші фінансові інвестиції	1035	-	-	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-	
Відстрочені податкові активи	1045	36 859	-	
Гудвил	1050	-	-	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	126 965	91 474	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	786 184	653 943	
Виробничі запаси	1101	6 292	5 034	
Незавершене виробництво	1102	504	727	
Готова продукція	1103	-	-	
Товари	1104	779 388	648 181	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Депозити перестраховування	1115	-	-	
Векселі одержані	1120	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	125 118	140 372	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53 081	44 151	
з бюджетом	1135	9 151	5 817	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	15 277	15 235	
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-	
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	397	368	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	32 074	29 700	
Готівка	1166	-	-	
Рахунки в банках	1167	32 074	29 700	
Витрати майбутніх періодів	1170	529	947	
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	-	-	
у тому числі в резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-	

резервах незароблених премій	1183	-	-
інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	4 785	558
Усього за розділом II	1195	1 026 596	891 091
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	152 783	116 057
Баланс	1300	1 306 344	1 098 622
Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 993	7 993
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	-	-
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичен курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(208 909)	(532 484)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вигучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	(200 916)	(524 491)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	33 674	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	11 055	9 367
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	-	-
резерв незароблених премій	1533	-	-
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Привозний фонд	1540	-	-
Резерв на виплату двек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	44 729	9 367
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	817 173	975 474
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	571 494	570 442
розрахунками з бюджетом	1620	420	459
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	498	330
розрахунками з оплати праці	1630	1 804	2 011
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	21 370	14 254
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	19 656	27 945
Доходи майбутніх періодів	1665	914	231
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	29 202	22 600
Усього за розділом III	1695	1 462 531	1 613 746
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	1 306 344	1 098 622

ЕТТ Україна
Алмати

Звіт
про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 319 924	1 302 461
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестрахування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 098 263)	(1 136 636)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	221 661	165 825
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	74 736	136 328
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(63 703)	(59 827)
Витрати на збут	2150	(119 235)	(113 678)
Інші операційні витрати	2180	(201 080)	(71 978)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	-	56 670
збиток	2195	(87 621)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	757	996
Інші доходи	2240	77 452	205 815
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(32 434)	(39 371)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(244 870)	(59 866)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	-	164 244
збиток	2295	(286 716)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(36 859)	(29 690)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	-	134 554
збиток	2355	(323 575)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(323 575)	134 554

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	13 157	14 681
Витрати на оплату праці	2505	56 639	53 125
Відрахування на соціальні заходи	2510	9 741	8 410
Амортизація	2515	29 212	15 277
Інші операційні витрати	2520	275 269	153 990
Разом	2550	384 018	245 483

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію <i>П Гузієватий</i>	2650	-	-

**Аналітичний аналіз балансу ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»
за 2018-2022 роки (показники розраховані станом на 31 грудня кожного
аналізованого року)**

Стаття балансу	2018		2019		2020		2021		2022		Відхилення 2022 / 2018 рр.	
	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	тис. грн.	питома вага, %	Абс. відх., тис. грн.	Відн. відх., %
Активи												
Необоротні активи	299473	37,9	417029	31,7	326754	28,71	126965	9,72	91474	8,33	-207999	-69,46
Оборотні активи	489556	61,96	897915	68,24	810916	71,26	1026067	78,54	890144	81,02	400588	81,83
- запаси	289995	36,7	477136	36,26	559804	49,19	782507	59,9	653942	59,52	363947	125,50
- дебіторська заборгованість	152840	19,34	271082	20,6	203644	17,89	206701	15,82	205943	18,75	53103	34,74
- грошові кошти	28516	3,61	121653	9,25	39869	3,5	32074	2,46	29701	2,7	1185	4,16
- інші оборотні активи	18205	2,3	28044	2,13	7599	0,67	4785	0,37	558	0,05	-17647	-96,93
Інші активи	1047	0,13	789	0,06	367	0,03	153312	11,74	117004	10,65	115957	11075,17
Всього активів	790076	100	1315733	100	1138037	100	1306344	100	1098622	100	308546	39,05
Пасиви												
Власний капітал	500417	-63,34	-367828	-27,96	-335470	-29,48	-200916	-15,38	-524491	-47,74	-24074	-4,81
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	994208	125,84	22832	1,74	38874	3,42	44729	3,42	9367	0,85	-984841	-99,06
Поточні зобов'язання	294404	37,26	1657215	125,95	1433353	125,95	1461617	111,89	1613515	146,87	1319111	448,06
короткострокові кредити банків	0	0	986113	74,95	955244	83,94	817173	62,55	975474	88,79	975474	x
- кредиторська заборгованість	194386	24,6	653371	49,66	431744	37,94	615242	47,1	615441	56,02	421055	216,61
- інші поточні зобов'язання	100018	12,66	17731	1,35	46365	4,07	29202	2,24	22600	2,06	-77418	-77,40
Інші пасиви	1881	0,24	3514	0,27	1280	0,11	914	0,07	231	0,02	-1650	-87,72
Всього пасивів	790076	100	1315733	100	1138037	100	1306344	100	1098622	100	308546	39,05

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства.

**Динаміка основних показників Звіту про фінансові результати в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» за 2018-2022 рр. (тис. грн.)**

Показники	Роки					2022/2018 рр.	
	2018	2019	2020	2021	2022	тис. грн.	%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1042778	1541623	1747189	1302461	1319924	277146	26,58
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	792760	1278364	1513927	1136636	1098263	305503	38,54
Валовий прибуток	250018	263259	233262	165825	221661	-28357	-11,34
Інші операційні доходи	161649	24777	68151	136328	74736	-86913	-53,77
Адміністративні витрати	37341	48368	63768	59827	63703	26362	70,60
Витрати на збут	70818	83201	96112	113678	119235	48417	68,37
Інші операційні витрати	124725	55583	76447	71978	201080	76355	61,22
Фінансові результати від операційної діяльності	178783	100884	65086	56670	-87621	-266404	-149,01
Інші фінансові доходи	70	133	903	996	757	687	981,43
Інші доходи	110002	70987	103099	205815	77452	-32550	-29,59
Фінансові витрати	27606	28182	36498	39371	32434	4828	17,49
Інші витрати	218030	92170	86338	59866	244870	26840	12,31
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	43219	51652	46252	164244	-286716	-329935	-763,40
Податок на прибуток від звичайної діяльності	0	0	13894	29690	36859	36859	x
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	49	80937	0	0	0	-49	-100,00
Чистий фінансовий результат: чистий прибуток (збиток)	43268	132589	32358	134554	-323575	-366843	-847,84
Елементи операційних витрат							
Матеріальні затрати	9320	10318	14332	14681	13157	3837	41,17
Витрати на оплату праці	43492	39663	70907	53125	56639	13147	30,23
Відрахування на соціальні заходи	7631	9665	12315	8410	9741	2110	27,65
Амортизація	23078	6912	83091	15277	29212	6134	26,58
Інші операційні витрати	58384	51183	76447	153990	275269	216885	371,48
Всього операційних витрат	141905	117741	257092	245483	384018	242113	170,62

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства.

**Спрямованість впливу факторів зовнішнього середовища в
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»**

Назва фактору	Прояв та вплив фактору на підприємство
Політичні фактори	ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» у своїй діяльності, як і будь-яке інше підприємство, керується певними правовими нормами й законами, та є залежним від певних політичних рішень. Слід зауважити, що ринок, на якому сьогодні функціонує компанія знаходиться в занепаді: пропозиція на ринку залишилась така сама, а попит зменшився внаслідок неплатоспроможності покупців.
Економічні фактори	Рівень і темпи інфляції; коливання курсу національної валюти щодо валют інших країн; погані умови одержання кредиту і відсоткова банківська ставка – всі ці економічні фактори сильно впливають на діяльність компанії. Також негативно впливає на комерційну діяльність компанії жорстка податкова політика держави, що позбавляє підприємство, необхідних йому, оборотних коштів та примушує шукати шляхи обходу податкового законодавства.
Соціально-демографічні фактори	Міграційні процеси, внаслідок високого рівня безробіття; загальноосвітній рівень населення; зниження чисельності населення в Україні і її регіонах слабо впливають на діяльність компанії.
Технологічні фактори	Для надання якісних продукції, що відповідають міжнародним стандартам якості необхідно володіти прогресивною й розвинутою техніко-технологічною базою. Однак, основні виробничі засоби підприємства морально й фізично застаріли, звідси необхідно їхнє відновлення й заміна на устаткування, яке відповідає сучасним світовим вимогам.
Екологічні фактори	У сучасному світі росте занепокоєння у зв'язку з руйнівною діяльністю промисловості на навколишнє середовище. Завдання просування будівельних матеріалів та конструкцій висувається в число пріоритетних.

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства.

Оцінка факторів макросередовища ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

№ з/п	Група факторів	Фактор	Стан (зміна) фактора	Характер впливу	Оцінка ступеню впливу
1.	Економічні	1. Розвиток національної економіки	Низький	Негативний	10
		2. Розвиток асортименту товарів підприємства	Високий	Позитивний	10
		3. Стан державного бюджету	Низький	Негативний	6
		4. Темп інфляції	Помірний	Негативний	7
		5. Рівень безробіття	Високий	Негативний	7
		6. Рівень податкових ставок	Середній	Негативний	10
Середній ступінь впливу					8,3
2.	Політичні	1. Рівень політичної стабільності в суспільстві	Низький	Негативний	8
		2. Сила лобістських груп	Високий	Негативний	4
		3. Характер політичної боротьби	Високий	Негативний	5
		4. Ступінь суспільної підтримки урядової програми розвитку	Низький	Негативний	10
Середній ступінь впливу					6,75
3.	Правові	1. Законодавчі акти, які регулюють діяльність підприємства	Покращується	Позитивний	8
Середній ступінь впливу					8
4.	Демографічні	1. Чисельність населення	Зменшується	Негативний	9
		2. Рівень народжуваності	Низький	Негативний	8
Середній ступінь впливу					8,5
5.	Науково-технічні	1. Нововведення у сфері продажу товарів	Високий	Позитивний	9
		2. Нововведення у сфері технологій	Високий	Позитивний	8
		3. Нововведення у сфері менеджменту	Середній	Позитивний	8
Середній ступінь впливу					8,3
6.	Природні	1. Стан природних ресурсів	Середній	Позитивний	10
		2. Екологічний фактор	Низький	Негативний	10
		3. Природні умови	Середній	Позитивний	10
		Середній ступінь впливу			
7.	Соціально-культурні	1. Рівень освіти	Середній	Позитивний	8
		2. Соціальні умови життя	Низький	Негативний	10
Середній ступінь впливу					9

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства.

Запровадження системи інформаційного забезпечення імпортного відділу ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД»

№ з/п	Етап	Заходи	Час проведення	Документальне забезпечення	Хто проводить
1	Загальне знайомство із підприємством (організаційна структура, асортимент продукції)	Бесіда, розповідь, екскурсія по підприємству	2 години	Книга корпоративної етики, прайси, спеціальна інструкція по продуктам	Керівник відділу
2	Обов'язки та внутрішні комунікації	Бесіда, розповідь, особисте знайомство із працівниками з якими будуть комунікації в процесі праці	2 години	Посадова інструкція	Керівник відділу
3	Стандарти роботи менеджера імпортного відділу (стандарти кадрового діловодства, порядок проведення співбесід т.д.)	Бесіда + тренінг (ділові ігри, імітація телефонних розмов із кандидатами на посади і т.д.)	12 годин	Корпоративний стандарт, Перелік типових запитань-відповідей, Перелік типових ситуацій та правил поведіння, Завдання для тренінгу	Керівник відділу або провідний спеціаліст відділу
4	Дослідження особливостей комунікацій з іншими відділами	Розповідь про взаємодію з іншими відділами	16 годин	Внутрішня інструкція	Керівник відділу
5	Оформлення документів (наказ про приймання на роботу тощо)	Бесіда	8 годин	Приклади документів, Інструкція про кадрове діловодство	Керівник відділу
6	Знайомство із внутрішньою інформаційною системою	Розповідь про роботу в програмі, пробні уроки	40 годин	Положення про роботу в інформаційній системі імпортного відділу підприємства	Керівник відділу

Джерело: розроблено автором.

**Комплексний проект розроблення стратегії вдосконалення діяльності
ТОВ «ЕКСПЕРТ-ІНБУД» контексті диверсифікації напрямів міжнародного
бізнесу**

Напрямок удосконалення	Стосовно:	Очікуваний результат
1. Організаційна структура підприємства		
1. Організаційна структура управління	Створення у межах адміністративної групи сектора збуту	Збільшення клієнтів внаслідок активної маркетингової поведінки
2. Управління підрозділами	Чітка регламентація механізмів координації та субординації між підрозділами	Уникнення ситуацій двозначності наказів та подвійного підпорядкування
3. Штатний розклад	Новий відповідно до змін	Чітка злагоджена робота
4. Положення про підрозділи, посадові інструкції	Чітко розробити посадові інструкції	Підвищення службової дисципліни
2. Раціоналізація інформаційно-документаційного обслуговування апарату управління		
1. Раціоналізація документообігу	Створення локальної мережі для обміну даними між адміністраторами і керівництвом у реальному режимі часу	Підвищення оперативності управління
2. Впровадження нової системи обробки даних і реєстрації клієнтів	Використання програми для ведення бази даних про клієнтів,	Прискорення процедури обслуговування замовлень, широкі можливості для маркетингового аналізу
3. Механізація й автоматизація праці		
1. Придбання ноутбуків для сектору збуту	Адміністратори	Підвищення мобільності
2. Оновлення обладнання	Перший заступник директора та інженерна група	Підвищення якості та прискорення робіт
4. Удосконалювання організації робочих місць і умов праці		
1. Створення кімнати відпочинку для персоналу відділу ЗЕД	Персонал відділу ЗЕД	Підвищення комфорту

Джерело: розроблено автором.